

სინანულისათვის და ცხორებადცა წმიდათა მათ,
რომელნი დილეგსა მას შეეყენებულ იყვნეს

თავი 5

1. სინანული განმაახლებელი არს ნათლისღებისად, სინანული აღთქუმად არს ღმრთისა მიმართ ახლისა ცხორებისად.
2. მონანული ვაჭარი არს სიმდაბლისა მსყიდელი.
3. სინანული არს მონყუედად სრულიადი ჯორციელთა ნუგეშინისცემათად.
4. სინანული არს თავისა თვისა დამშჯელი გულისსიტყუად და უზრუნველობად ყოვლისაგან და ზრუნვად სულისა თვისადა.
5. სინანული ასული არს სასოებისად და უარის-ყოფად სასონარკუეთილებისად.
6. სინანული დამშჯად არს თავისა თვისად ურცხვნელი.
7. სინანული დაგებად არს ღმრთისა მიმართ შესწორებულად ცოდვათადას ქმნითა სიმართლისადათა.
8. სინანული განწმედად არს სკნიდისისად, რომელი-იგი მამხილებელად ბოროტისა დაუბადებიეს ღმერთსა კაცისა თანა.
9. სინანული კარი არს ნუგეშინისცემისად, რადთა უარყოს ყოველივე ნებად თვისი და უკეთურებად თვისი.
10. სინანული მოთმენად არს ნებისითი ყოველთა ჭირთა და განსაცდელთად.
11. მონანული არს მომპოვნებელი ტანჯვათა თავისა თვისისათად ცოდვათა თვისათვის სოფელსა ამას.
12. სინანული არს მოყმოზად მუცლისა თვისისად ძლიერად და მარადის ბრალობად და კდემად სულისა თვისისად მჭურვალეებითა გულისადათა მტკიცითა.
13. სინანული მიმაახლებელი არს ღმრთისა და განმაშორებელი არს ცოდვათად.

14. შემოკერბით და მომეახლენით, მოვედით და ისმინეთ, და გითხრა თქვენ ყოველთა, რომელთა ღმერთი განგირისხებია; შემოკერბით და იხილეთ, რავდენი მიჩუნენა ღმერთმან სარგებელად სულთა თქუნთა და ჩემსა. დავანესოთ აქა პირველ ყოვლისა და პატივ-[ვ]სცეთ პატიოსნად შეურაცხ-ქმნილთა მუშაკთა საქმესა.

15. ვისმინოთ და დავიმარხოთ და ვქმნათ, რომელთადაცა შემთხუეულ არს მოულოდებელი რადმე დაცემაჲ; აღემართენით და დასხედით, რომელნი დაცემათაგან ქუემდებარე ხართ; ისმინენით, ძმანო ჩემნო, სიტყუანი ჩემნი. მოყავთ ყური თქუენი, რომელთაცა გნებავს მოქცევითა ჭეშმარიტთა დაგებად ღმერთი თავთა თქუნთა მიმართ.

16. მესმა მე უძღურსა უცხოჲ რადმე მოქალაქობაჲ და საქმწ მათი, რომელნი მკვდრ იყვნეს მონასტერსა მას განშორებულსა, რომელსა ეწოდებოდა „დილეგი“, რომელი იყო ქუემო-კერძო პირველ ჳსენებულისა მის მნათობთა მნათობისა, რომელი ვაჳსენეთ მორჩილებისა თავსა შინა. და ვიყავ რად ჯერეთ მუნ, ვევედრე დიდსა მას წინამძღუარსა, რადთამცა წარვედ მუნ, და ნება-მცა ნეტარმან მან, რომელსა არაოდეს ენება შენუხებაჲ სულისაჲ. ხოლო მივინიე რად მონასტერსა მას მონანულთასა და ადგილსა ჭეშმარიტთა მათ მგლოვარეთასა, ვიხილენ მუნ საქმენი, რომელნი ვიკადრო და ვთქუა, ვითარმედ თუალსა კაცისა უდბისასა არა უხილავნ, და ყურთა დაჳსნილისათა არა ასმიან, და გულსა მცონრისა და ვნებათა მოყუარისასა არა მოსრულ არიან საქმენი და სიტყუანი, რომელნი შემძლებელ იყვნეს იძულებად სახიერებისა ღმრთისასა, ღონენი და სახენი შემძლებელნი კაცთმოყუარებისა მისისა ადრე მოდრეკად. რამეთუ რომელნიმე უბრალოდ დაშჯილთა მათგანნი მწუხრითგან ვიდრე განთენებადმდე დგიან ჰაერთა გარე დანყობილნი ფერწითა შეუძრველად, და ძილისაგან შეიმუსრვოდეს, და ირწეოდეს სანყალობელად იძულებითა

ამის ბუნებისადაც; და არცა ერთსა განსუენებასა სცემდეს თავსა თვსსა, არამედ ჰრისხვიდეს და აყუედრებდეს თავთა თვსთა კდემითა და შეურაცხებითა. სხუანი ზეცად მიმართ ხედვიდეს სურვილით და ვედრებით, და ითხოვდეს მიერ შენევნასა ტირილითა და გოდებითა; და სხუანი კუალად მდგომარე იყვნეს, ვითარცა დაშჯილნი, და ჴელნი უკუღმართ შეეკრნეს, ვითარცა ავაზაკთა, და პირნი მათნი დაედრიკნეს ქუეყანად, და აქუნდეს თავნი თვსნი უღირსად ზეცად ახილვასა, და სიმრავლისაგან მწუხარებისა გულთა მათთაჲსა არცა იცოდეს, თუ რაჲ ილოცონ, ანუ რაჲ თქუან ღმრთისა მიმართ, ანუ-თუ ვინაჲ იწყონ ყოფად ვედრებისა, არამედ ოდენ სულნი მათნი და გონებანი უსიტყუელად წარედგინნეს წინაშე ღმრთისა, და სასონარკუეთილნი იყვნეს ყოვლისაგანვე, არამედ ღმრთისა მიმართ ოდენ აქუნდა სასოებაჲ. სხუანი ნაცარსა ზედა და ძაძასა მსხდომარე იყვნეს, და პირნი მათნი მუჭლთა მათთა დაეფარნეს, და თავები ქუეყანად დაედრიკა. სხუანი კუალად დაუცადებელად მკერდსა იცემდეს და გოდებდეს ტირილითა დიდითა ცხორებასა მათსა. და რომელთამე დაელტვნეს იატაკნი სენაკთა მათთანი ცრემლითა, და რომელთამე ცრემლნი არა აქუნდეს, და თავთა თვსთა სცემდიან და იტყებდეს სულთა ზედა თვსთა, ვითარცა მკუდართა, რამეთუ ვერღარა თავსიდებდეს ურვასა მას გულისა მათისასა; და რომელნიმე იღრჭენდეს კბილთა მათთა ტკივილისაგან გულისა, და არა უტეობდეს, რაჲთამცა ჴმად გოდებისა მათისაჲ ისმოდა, და მრავალგზის ვერ უძლიან თავსდებად და მეყსეულად ჴმავვიან გოდებით.

17. ვიხილენ მე მუნ კაცნი, რომელნი ვითარცა განცკბრებულნი და განლიგებულნი იყვნეს სახითა და მჭმუნვარებითა, და ვითარცა გონებამილებულნი მრავლისა მისგან ურვისა გულთა მათთაჲსა, და დანთქმულ იყვნეს გონებანი მათნი უფსკრულსა სიმდაბლისასა, და ცეცხლითა მით ტკი-

ვილისა გულისადათა ცრემლნი თუალთანი შეენუნეს, და თუ-
ალნი მათნი ცრემლთაგან მწარეთა დამწუარ იყვნეს.

18. სხუანი მსხდომარე იყვნეს მჭმუნვარედ, ქუეყანად
ხედვიდეს და თავთა დაუცადებელად იწონდიან და ვითარცა
ლომნი სიღრმეთაგან გულისათა იღრჭენდეს და კუმინ-
ვიდეს; რომელნიმე მათგანნი ითხოვდეს ღმრთისაგან შენ-
დობასა დიდითა სასოებითა; და სხუანი ითხოვდეს სიმდაბ-
ლითა დიდითა, ვითარმედ: „არა ღირს ვართ შენდობასა
ცოდვათასა და არცა გუაქუს სიტყუად, რადთამცა მიუგეთ
ღმერთსა“. და სხუანი ითხოვდეს ღმრთისაგან, რადთა იტან-
ჯნენ აქა და მუნ პოონ წყალობად საუკუნესა მას; და რო-
მელნიმე შემუსრვილნი სიმძიმისაგან სკნიდისისა ვევედრებო-
დეს, ვითარმედ: „დალაცათუ სასუფეველსა არა ღირს ვართ,
ოდენ ნუ დაგუტანჯავ, და კმა არს ჩუენდა“.

19. ვიხილენ მუნ სულნი მდაბალნი და შემუსრვილნი და
თავდადრეკილნი სიმძიმისაგან ტკრთთაჲსა, და ქვათაცა
ღმობიერ-ყოფად შემძლებელ იყვნეს ჴმათა მათ და სიტყუა-
თა მიერ, რომელთა იგინი ღაღადებდეს ღმრთისა მიმართ,
რამეთუ იტყოდეს ქუედადრეკილნი ესრეთ:

20. „უნციოთ, უნციოთ, ვითარმედ ღირს ყოვლისავე სა-
ტანჯველისა ვართ და სამართლად, და არცა შემძლებელ
ვართ სიტყვს-მიცემად ჩუენისა მის თანანადებისათჳს, არ-
ცაღა თუმცა ყოველნი დაბადებულნი შემოკრბნეს ჩუენტჳს
გლოვად, არამედ შეგივრდებით და მრავლისა მის წყალობი-
სა შენისათჳს კადნიერ ვიქმნებით და გევედრებით: „ნუ გუ-
ლისწყრომითა შენითა მამხილებ ჩუენ, ნუცა რისხვითა შე-
ნითა მსწავლი ჩუენ“ (ფსალმ. 6,2), ნუმცა ღირსად საქმეთა
ჩუენტა დაგუშჯი, არამედ წყალობით, და კმა არს ჩუენდა,
რაჴამს მრავლისა მის რისხვისა შენისაგან და სატანჯველ-
თაგან უსახელოთა და დაფარულთა განვერნეთ, რამეთუ
სრულიად შენდობისა თხოად ვერ ვიკადრებთ, და ვითარმცა
ვიკადრეთ, რომელთა ესე აღთქუმაჲ ჩუენი არა დავიმარხეთ

უბინოდ, არამედ შევაგინეთ იგი შემდგომად პირველისა მის კაცთმოყუარებისა შენისა და პირველ-ქმნულთა მათ შენდობისა“.

21. მუნ იხილვებოდეს განცხადებულად, ჰ, საყუარელნო, სიტყუანი დავითისნი, რამეთუ ვხედვედი მუნ კაცთა შებოროტებულთა და დამდაბლებულთა ფრიად, ვიდრე აღსასრულამდე ცხორებისა მათისა; მარადლე მწუხარედ მავალ იყვნეს ქედდადრეკილნი და ჭირვეულნი ყოველთა დღეთა მათთა, შეყროლებულნი და შელპოლვილნი წყლულებათაგან ჯორცთა მათთაჲსა, და იყვნეს იგინი ულუანად კაცთა მიერ (შდრ. ფსალმ. 37: 9,7,6). და სიმრავლითა ურვათა მათთაჲთა დავინწყებულ იყო ჭამაჲ პურისა მათისაჲ, ხოლო წყალთა მათსა განჰზავებდეს ცრემლითა და პურისა წილ მიწასა და ნაცარსა ჭამდეს; და შეკრულ იყვნეს ჯორცნი მათნი ძუალთა მათთა, და გუამნი მათნი განჰმელ იყვნეს, ვითარცა თივანი განჰმელნი (შდრ. ფსალმ. 101, 5-12).

22. არარაჲ ისმოდა სხუაჲ მათგან, გარნა ესე სიტყუაჲ ოდენ: „ვაჲმე, ვაჲმე! რაჲ შემემთხვა უბადრუკსა ამას!“ „სამართლად, სამართლად, მილხინე, მილხინე, მეუფეო!“ „წყალობა ყავ, მონყალეო, შენდობა ყავ, მაცხოვარო ყოველთაო!“

23. ძმანო, მუნ მოტყინარენი ენანი ვიხილენ, რომელნი გამოეყვნეს პირთა მათთაგან, ვითარცა მჯეცთა; რომელნიმე სიცხესა შინა სტანჯვიდეს თავთა თვსთა, და რომელნიმე ყინელითა იგუემებოდეს, რომელნიმე ოდენ გემოსა იხილვიდეს წყლისასა მცირედ, რომელ ოდენ არა მოკუდებოდეს წყურილისაგან; და პურისაგან მცირედ რაჲ მიიღიან, მეყსეულად დაუტევიან და იტყოდიან, ვითარმედ: „ჩუენ არა ღირს ვართ საზრდელსა კაცთასა, რომელთა გკქმნიან საქმენი პირუტყუთანი“.

24. ვინმცა იხილა მათ თანა ღიმილი და განცხრომაჲ, ანუ სიტყუაჲ ცუდი, ანუ გულისწყრომაჲ, ანუ რისხვაჲ, რამეთუ სრულიად დაჰვიწყებოდა რისხვაჲ, რომელ არცა-თუ

აწსოვდალა თუ კაცთა შორის არს მრისხანებად, რამეთუ გლოვასა სრულიად გულისწყრომად წარენწყმიდა. სადამცა იპოვა მათ შორის სიტყვსგებად, ანუ კადნიერებად, ანუ განსუენებად რადმე წორცთად? სადამცა იხილა მუნ კუალი ზუაობისად, ანუ სასოებად შუეებისად, ანუ მოგონებად ღვინისად, ანუ გემოდსხილვად ხილისად, ანუ ნუგეშინისცემად გბოლვილისად, ანუ სიტკბობებად სასისად? რამეთუ ამის ყოვლისავე სასოებად მათგან უჩინო-ქმნილ იყო ამას საწუთროსა. სადამცა იყო მათ შორის ზრუნვად საქმისა რადსამე სოფლიოვსად, ანუ განკითხვად კაცისად? ნუ იყოფინ! არამედ ესე სიტყუანი და ღალადებანი იყვნეს მათ შორის მარადის.

25. რომელნიმე წელითა მკერდთა იცემდეს ძლიერად, და ვითარმცა ბჭეთა თანა ცისათა დგეს, იტყოდეს ღმრთისა მიმართ: „განგვლე ჩუენ, ზ, მსაჯულო სახიერო, განგვლე, განგვლე ჩუენ კარი წყალობისად, რომელი ცოდვითა ჩუენითა დაგვჰაშთ, განგვლე!“ და სხუანი იტყოდეს: „გამოაბრწყინვე, მეუფეო, პირი შენი ჩუენ ზედა და ვცხონდეთ!“ და სხუამან თქვს: „გამოაჩინე ნათელი შენი, ზ, მეუფეო, გლახაკთა ამათ ზედა და მსხდომარეთა ბნელსა შინა და აჩრდილთა სიკუდილისათა!“ სხუამან თქვს: „მსთუად მენიენ ჩუენ, უფალო, წყალობად შენი! რამეთუ წარენყმდებით, რამეთუ განვინირენით, რამეთუ მოვაკლდით ფრიად!“ სხუანი იტყოდეს: „ძმანო, გამო-მცა-აჩინაა ამიერთგან უფალმან ნათელი მისი ჩუენ ზედა?“ და სხუად იტყვნ: „ძმანო, განვლო-მეა სულმან ჩემმან ღუარი იგი თანანადებთა ჩუენთად დაუდგრომელი?“

და სხუანი იტყოდინ: „საყუარელნო ძმანო, შენდობა-მეყოსა ამიერთგან უფალმან ჩუენ ზედა? ანუ გუესმას-მეა წმად მისი, რაჟამს იტყოდის ჩუენდა მომართ, ვითარმედ: ‘თქუენ, რომელნი-ეგე კრულ ხართ საკრველითა მით განუწსნელითა, გამოვედით, და რომელნი-ეგე შთავრდომილ ხართ ჯოჯოხეთს შინა, სინანულისა თქუენისათვს შემინდო-

ბია?’ შე-მე-სრულ არსა ჯამად ჩუენი ყურთა უფლისათა?“ და ყოველთა წინაშე თუალთა მათთა აქუნ სიკუდილი, და იტყოდიედ: „ეჰა, რად-მე ყოფად არს აღსასრული ჩუენი? ეჰა, რად-მე განჩინებად მოსლვად არს ჩუენ ზედა, ანუ რომელთა-მე ადგილთა მისლვად ვართ? ყოფად-მე არსა შენდობად ჩუენ გლახაკთად ამათ და დაბნელებულთა და დაშჯილთად? ანუ მიინია-მეა ვედრებად ჩუენი წინაშე უფლისა, გინა-თუ მართლუკუნიქცა სირცხვლეული და დამდაბლებული? და უკუეთუ მიინიაცა და შევიდა წინაშე უფლისა, რად-მე ყო? რადზომ მოწყალე-ყო იგი ჩუენ ზედა? რადზომ სარგებელ იქმნა? რამეთუ არანმიდათაგან პირთა და გუამთა განვიდა და არარად არს მის თანა ძალი.

26. ანუ სრულიად-მე მოწყალე-ყო მსაჯული იგი ჩუენ ზედა, გინა-თუ მცირედ რადმე, ანუ-თუ ნახევარსა ზედა წყლულებათა ჩუენთადასა? რამეთუ დიდ არიან ესენი ფრიად, და მრავალთა შრომათა და ოფლთა ღირს არიან.

27. მო-მე-ახლებულ არიანა მცველნი ჩუენნი ანგელოზნი ანუ ჯერეთ შორს არიან ჩუენგან? რამეთუ უკუეთუ იგინი არა მოგუეახლნენ, ყოველი შრომად ჩუენი ცუდ და უსარგებლო არს, რამეთუ არა აქუს ძალი კადნიერებისად ლოცვასა ჩუენსა, არცა ფრთენი სინმიდისანი შესლვად წინაშე უფლისა, უკუეთუ არა ანგელოზნი ჩუენნი მოგუეახლნენ ჩუენ, და მიიღონ იგი და შეწირონ უფლისა“.

და კუალად ურთიერთას მრავალგზის საკვრველებით იტყკედ: „ეჰა, ძმანო, რასა იტყკო, მივემთხუეით-მეა, რომელსა-იგი ვეძიებთ? მოგუეცემიან-მეა თხოანი ჩუენნი? შე-მე-გვწყნარებსა უფალი? გან-მე-გვლებსა წყალობასა თქსსა?“ და სხუათა მიუგიან და თქკან: „ვინ უწყის, ვითარცა თქუეს ძმათა ჩუენთა წინეველთა, ‘ნუუკუე შეინანოს უფალმან’ (იონ. 3,9) და მრავალთა მათგან სატანჯველთა მიჰსნეს ჩუენ. გარნა ჩუენ ჩუენი ვყოთ, რადზომცა ძალ-გვც. და უკუეთუ განგვლოს სიტკბოებითა თქსითა, კეთილ, უკუე-

თუ არა, კურთხეულ არს უფალი, რომელმან დაგვჭა ჩუენ სამართლად, გარნა დავადგრეთ და ვჭრეკდეთ ვიდრე აღსასრულადმდე ცხორებისა ჩუენისა, და ნუუკუე მრავლისა მის წყინებისა ჩუენისათჳს განგკლოს წყალობითა თჳსითა“. და კუალად, იტყოდიან ურთიერთას: „ვრბიოდით, ძმანო, ვრბიოდით, რამეთუ სრბად საჭმარ არს და სრბად ფრიადი, რამეთუ კეთილისა მის კრებულისა ჩუენისაგან გამოვცუვით. ვისწრაფოთ და არა შევიწყალნეთ ბოროტნი ესე და შეგინებულნი ჳორცნი ჩუენნი, არამედ მოვაკუდინნეთ იგინი, ვითარცა მათ მომაკუდინნეს ჩუენ“. და ესრეთცა იქმოდეს სანატრელნი იგი.

28. მე ვიხილენ, ძმანო, მათ თანა მუჳლნი, დაკანებულნი სიმრავლისაგან მუჳლთდრეკისა; და თუაღნი მათნი შემწუარ იყვნეს ცრემლითა და სიღრმედ შთასრულ იყვნეს; და თმანი მათნი დაეფხურნეს და ღანუნი მათნი დაეძარნეს და მოენყლნეს სიმრავლესა მჳურვალეთა მათ ცრემლთასა; და პირნი მათნი დამდნარ იყვნეს და დაყვთლებულ, არარაფთა განყოფილ იყვნეს მკუდართაგან; და მკერდნი მათნი მოენყლნეს ცემითა და სისხლსა მტკნარსა წარმოჳყრიდეს ზედაღზედა ცემითა მკერდთაფთა.

29. სადა იპოებოდა მათ შორის განმზადებად სანოლთად, ანუ შემოსად სამოსელთა კეთილთად, არამედ ყოვლადვე ჰმოსიედ დაბებკული და შეურაცხი, სავსე ბაყლითა და ტილითა. რად იყო მათსა მას ჭირსა თანა ჭირი ეშმაკეულთად, ანუ-თუ გლოვად მათი, რომელნი ჳგოდებდიან მკუდართა, ანუ-თუ ჭირი მათი, რომელნი ექსორიობასა შინა არიედ, ანუ რომელნი კაცისკლვასა ზედა შეპყრობილ არიედ! ჭეშმარიტად არარად არს ამათ ყოველთა იძულებითი იგი ტანჯვად მათსა მას ნებსით გუემასა თანა თავისა თჳსისასა. და ნუ ჳგონებთ, ძმანო, თუ სიტყუანი ჩემნი ცუდ არიან.

30. მრავალგზის ვევედრებიედ იგინი წინამძღუარსა მას და მწყემსსა მას დიდსა, ჭეშმარიტად ანგელოზსა კაცთა

შორის, რადთა შებორკილნეს იგინი ჯელით და ფერჯით და ჯაჭვ მოაბას ქედსა, და ფერჯნი ჯუნდსა შინა დაჰკრძალნეს, ვითარცა ეშმაკეულნი, და რადთა არა განჯსნნეს მიერ, ვიდრემდის საფლავად მივიდოდინ.

31. არა დავფარო ესეცა მათი იგი სიმდაბლჳ შემუსრვილი და სიყუარული ღმრთისა მიმართ და სინანული. რამეთუ ეგულებინ რად უფლისა მისლვად და ნარდგომად თუალუხუავსა მას საყდარსა წინაშე მისსა კეთილთა მათ ქუეყანისა მის სინანულისა მოქალაქეთა, რაჟამს იხილის ვინმე თავი თვსი მათგანმან აღსასრულსა ზედა, წინამძღურისა მის მიერ მათისა, რომელი დადგინებულ იყო მათ ზედა, მიავლინის მის მიერ ვედრებად დიდისა მის მამისა მიმართ და აფუცებნ ვედრებით, რადთა არა ღირს-ყოს იგი დამარხვად, ვითარცა კაცი, არამედ ვითარცა პირუტყვ დააგდოს შესაჭმელად მჯეცთა, ანუ-თუ მდინარესა შთააგდოს. და მრავალგზის უსმინის მნათობმან მან გულისჯმის-ყოფისამან და თვნიერ ფსალმუნებისა და პატივისა ბრძანის განყვანებად მათი.

32. ხოლო თუ ვითარი ხილვად იყო საშინელი მათისა მის უკუანაღსკნელისა ჟამისად, ისმინეთ: რამეთუ ცნიან რად წმიდათა მათ მონანულთა ვისიმე მათგანისა აღსრულებად, ვიდრელა ჯერეთ ცნობასა იყოფებინ, გარემოადგიან წყურიელნი და წადიერნი, და სანყალობელითა სახითა და მჭმუნვარითა სიტყვთა თავთა იწონდიან და დაინუვოდნიან წყალობითა მისითა, რომელი-იგი მიიცვალებინ, და კითხვით ეტყოდნიან: „რად არს, ძმაო და ჩუენ თანა მონანულო?! რასა იტყვ, რად სასოებად გაქუს, რასა მოელი? მიემთხვეა შრომათა შენთა საძიებელსა მას, ანუ ვერ უძლევ? განგელოა კარი, ანუ ჯერეთ ბრალეული ხარ? მიიწიეა, რომლისა მიმართ ისწრაფი, ანუ ჯერეთ შორს ხარ? მიგიღებიესა გულსავსებად, ანუ უცნაურ არს ჯერეთ სასოებად შენი? მოგეცაა აზნაურებად, ანუ ჯერეთ იჭუეულ არს გულისსიტყუად შენი? მოვიდაა ნათელი გულად შენდა, ანუ ჯერეთ დაბნე-

ლებულ არს? მონვენულ არსა შინაგან შენდა ჳმად იგი, რომელი იტყვს, ვითარმედ: 'მიტვეებულ არიან ცოდვანი შენნი' (მათ. 9,2), ანუ-თუ: 'სარწმუნოებაჲმან შენმან გაცხოვნა შენ' (მათ.9,22), ანუ-თუ: 'აჰა ესერა, განკურნებულ ხარ' (იოან. 5,14)? ანუ ჯერეთ იგი ჳმად გესმისა, რომელი იტყვს, ვითარმედ: 'მიიქეცით ცოდვილნი ჯოჯოხეთს' (ფსალმ. 9,18), ანუ-თუ: 'შეუკრენით ჳელნი და ფერჳნი მისნი' (მათ. 22,13), ანუ-თუ: 'მოისპენ ცოდვილი, რადთა არა იხილოს დიდებად ღმრთისაჲ' (ეს. 26,10)? რასა იტყვ, ძმაო, ანუ რასა შინა ხარ, გკთხარ ჩუენ, გევედრებით! რადთა ჩუენცა ვცნათ, თუ რადმე ყოფად არს, რამეთუ შენი ჟამი ან მოკლებულ არს და სხუად არღარა ჰჰოო უკუნისამდე“.

33. ამათ სიტყუათა მიმართ რომელთამე მიცვალებადთა მათგანთა თქვან, ვითარმედ: „კურთხეულ არს უფალი, რომელმან არა მიმცნა ჩუენ ნადირად კბილთა მათთა“ (ფსალმ.123,6); და სხუამან თქვს: „კურთხეულ არს უფალი, რომელმან არა განიშორა ლოცვად ჩემი, არცა ნყალობად მისი ჩემგან“ (ფსალმ. 65,20); და სხუამან თქვს საღმობით: „განჳდეს-მეა სულნი ჩუენნი ღუარსა მას დაუდგრომელსა, სულთა მათ ჰაერისათა?“ (შდრ. ფსალმ. 123,5). რამეთუ ჯერეთ არა მინდობილ არნ, თუ რად ყოფად არს განსაკითხავსა მას შინა; და სხუამან ამისა უმწარესიცა თქვს, ვითარმედ: „ვად სულისა მის, რომელმან არა დაიცვა აღთქუჲმად თჳსი უბინოდ, ამას ჟამსა ცნას მან, თუ რად განმზადებულ არს მისდა“.

34. ხოლო მე, ვიხილე რად ესე ყოველი მათ თანა, კნინლა და სასოებად თავისა ჩემისაჲ განვიწირე, ვხედვედ რად ჩემსა უწესოებასა და მათსა მას ღუანლსა, რამეთუ ვითარი იყო ჰაერიცა ადგილისაჲ მის ყოვლითურთ ბნელ, ყოვლითურთ მყრალ და ბოროტ და შესაჭირვებელ, რამეთუ „დილეგ“ და „საპყრობილე“ სამართლად ენოდებოდა, ვიდრელა ადგილისა ოდენ ხილვად ყოვლისავე სინანულისა და გლოვისა მას-

წავლელ იყო. არამედ რად-იგი სხუათა ძნელად და მოუთმენ-
ლად უჩნს, იგი სულიერისა სიმდიდრისაგან დაცემულთა და
მისა მიმართ მოსურნეთა ტკბილად და გემოვნად შეურაცხი-
ან. რამეთუ სულმან, რომელმან წარწყმიდოს კადნიერებაჲ
იგი პირველი და სასოებისაგან უვნებელობისა დაეცეს, და
ბეჭედი სინმიდისაჲ განწყუნას, და სიმდიდრისაგან მადლ-
თაჲსა დაგლახაკნეს, და საღმრთოჲსა ნუგეშინისცემისაგან
უცხო იქმნეს, და აღთქუმაჲ თჳსი შეურაცხ-ყოს, და ცეცხლი
კეთილთა მათ ცრემლთა მისთაჲ დაშრტეს, და ჳსენებითა
ამათ ესევეითართაჲთა ეწერტებოდის, მან არა ხოლო თუ
ესოდენი, რომელი პირველ ვაჳსენეთ, თავს-იდვას წადიერე-
ბით, არამედ სიკუდილსაცა თავისა თჳსისასა ღმრთისათჳს
არა ჰრიდოს, უკუეთუ იყოსლა მის შორის დაშთომილი ნა-
ბერწყალი სიყუარულისა ანუ შიშისა უფლისაჲ, ვითარცა-
იგი იყვნეს წმიდანი ესე, რომელნი ვაჳსენენ. რამეთუ ესე
ყოველი გონებასა აქუნდა, და სიმაღლესა მას, რომლისა-
გან დაეცვნეს, იგონებდეს და იტყოდეს: „მოვიჳსენენით
დღენი იგი პირველნი და ცეცხლი იგი მჳურვალეებისა და
მოსწრაფებისა ჩუენისაჲ, ვითარ წარწყმდა და უჩინო იქმ-
ნა იგი!“ და სხუანი ღალადებდიან ღმრთისა მიმართ: „სადა
არიან წყალობანი შენნი პირველნი, უფალო, რომელნი-იგი
უჩუენენ სულსა ჩუენსა ჭეშმარიტებითა შენითა? მოიჳსენენ
ყუედრებანი და მოსწრაფებანი მონათა შენთანი!“ და სხუაჲ
კუალად იტყუნ: „ვინ-მე მომცეს თუჳ ერთი თუეთა მათგან
პირველთა, რომელთა შინა მფარვიდა ღმერთი, რაჟამს-იგი
ბრწყინვიდა სანთელი ნათლისა მისისაჲ თავსა ზედა გულისა
ჩემისასა?!“

35. ესრეთ მოიჳსენებდეს პირველთა მათ კეთილთა და
კეთილად დგომასა მათსა, და მათთჳს, ვითარცა მკუდარ-
თა ზედა შვილთა – მამანი, ესრეთ გოდებდეს და იტყო-
დეს: „სადა არს სინმიდე იგი ლოცვისა ჩუენისაჲ, სადა არს
კადნიერებაჲ იგი მისი, სადა არიან ტკბილნი იგი ცრემლნი

მწარეთა ამათ წილ, სადა არს სასოებად იგი ქალწულები-სა და სინმიდღ იგი სრული, სადა არს მოლოდებად ნეტარისა მის უვნებლობისა, სადა არს სარწმუნოებად იგი, რომელი გუაქუნდა მწყემსისა მიმართ, სადა არიან მადლნი იგი, რომელნი იყვნეს ჩუენ ზედა ლოცვითა მისითა? წარვწყმიდეთ იგი ყოველი და ვითარცა არაყოფილი, ესრეთ იქმნა უჩინო“. და მესმა, ვითარმედ რომელნიმე მათგანნი ითხოვდეს ღმრთისაგან, რაფთამცა მოუვლინა მათ ეშმაკეულებად ტანჯვად ჯორცთა მათთა, და რომელნიმე ითხოვდეს წარწყმედასა პირთა მათთასა, რაფთა საჩუენებელ იქმნენ ყოველთა კაცთა, და ოდენ რაფთაცა ღონითა საუკუნეთა მათ სატანჯველთა განერნენ, და რომელნიმე ითხოვდენ, რაფთა მოუვლინოს მათ სიგონჯღ.

36. ხოლო მე, ძმანო, ვიხილე რაჲ საქმღ მათი და გლოვად იგი საკრველი, დამავინცდა თავი ჩემი და აღიტაცა გონებად ჩემი და ვერ შემძლებელ ვიყავ ნუგეშინისცემად სულსა ჩემსა. და დავყავ მათ თანა საპყრობილესა მას ოცდაათი დღღ და მივიქეც კუალად უთმინოჲ ესე დიდადვე მონასტრად დიდისა მის მიმართ მამისა. ხოლო მან იხილა რაჲ შეცვალებული და განლეული ფერი ჩემი, ცნა მიზეზი იგი შეცვალებისა ჩემისა და მომიგო და მრქუა მე: „რაჲ არს, მამაო იოვანე! იხილენა მოლუანეთა მათ შრომანი?“ მიუგე და ვარქუ მას: „ჰე, მამაო, ვიხილე ჭეშმარიტად ხილვად საშინელი და დამიკვრდა, და ვჰნატრი მე მათ, რომელნი დაეცნეს და ინანიან და იგლოვენ თავთა თვსთა, ვიდრელა რომელნი არა დაცემულ არიან და არცა იგლოვენ, რამეთუ რომელნი-იგი იგლოვენ, აღდგეს დაცემისაგან აღდგომითა მით დაუცემელითა“. ხოლო მან მრქუა მე: „ეგრეთ არს ჭეშმარიტად“.

და მითხრობდა უტყუელი იგი პირი მისი, ვითარმედ: „იყო აქა ძმად უწინარეს ათისა წლისა, ფრიად მშრომელი და მოსწრაფღ, და ვხედევდ რაჲ ესევეთარსა მჭურვალეზასა სულისა მისისასა, მეშინოდა შურისაგან ეშმაკისა კეთილისმო-

ძულისა, ნუუკუე მალესრბისა მისისაგან შეუბრკმუეს ფერჯი მისი ქვასა, რომელი მრავალგზის შე-ცა-ემთხუევის მათ, რომელნი მოსწრაფედ რბიოდენ, და ეგრეცა იქმნა.

37. და ღამესა ერთსა აღმოვიდა ჩემდა და გამომიცხა-და მე წყლულება განცხადებულად, და ითხოვდა ჩემგან წამალსა საკურნებლად და დაწუვასა, და შეურევებულ იყო ფრიად. და ვინაფთგან ღირსი წყალობისა და შენდობისა იყო, იხილა მან მკურნალი, რამეთუ არა ენება დაძძიმებად კანონისა მის ზედა.

38. მაშინ დავარდა ქუეყანასა და მოეხვა ფერჯთა და დაბანა იგინი ცრემლითა, და ითხოვდა მისლვასა საპყრობილესა მას, რომელიცა იხილე, და ღალადებდა, ვითარმედ: 'შეუძლებელ არს არამისლვად ჩემი მუნ', და აიძულებდა მონყალებასა მკურნალისასა შეცვალებად უწყალოებისა მიმართ, რომელი-ესე მცირედ იპოების სნეულთა თანა.

39. და ესრეთ წარვიდა მონანულთა მათ თანა და იქმნა მოყუას მათდა და თანაზიარ ღუანლსა მათსა. და იწყლა გული მისი მწუხარებითა სიყუარულისა ღმრთისაფთა, და მერვესა დღესა მიიცვალა უფლისა, და ითხოვა ვედრებით არა დამარხვად მისა, არამედ განგდებად გარე. ხოლო მე აქა მოვიყვანე იგი და დავმარხე მამათა თანა, ვითარცა ღირსი, და ამისთვის, [რამეთუ], შემდგომად შკდეულისა მის დღისა მონებისა მისისა, მერვესა დღესა განიწსნა და მიიცვალა აზნაურებად საუკუნოდ. და არს აქა კაცი, რომელსა ეუწყა მისთვის განცხადებულად, ვითარმედ ჯერეთ არა აღდგომილ იყო ფერჯთა ამათგან შეურაცხთა და უნდოთა, რაჟამს მიუტევა ღმერთმან ცოდვად იგი. და არა საკურველ არს ესე, რამეთუ რაჟამს მოიგო სარწმუნოებად დედაკაცისა მის მეძვისა, და მსგავსად მისა გულსავსებით დაალტვნა უნდონი ესე ფერჯნი ჩემნი ცრემლითა, ამისთვისცა ჰპოვა შენდობად, ვითარცა თქუა უფალმან, ვითარმედ: 'ყოველივე შესაძლებელ არს ყოფად მისა, რომელსა ჰრწმენეს' (შდრ. მარკ. 9,23)".

40. ვიხილენ სულნი შეგინებულნი და განცოფებულნი ტრფიალებითა ბოროტითა ჯორცთაჲთა, და ამისა შემდგომად მოიპოეს გულთა მათთა სინანულისა ცეცხლი, და ვინაჲთგან გამოცდილ იყვნეს ტრფიალებასა, დაუტევეს ბოროტი იგი და მოიგეს ღმრთისა მიმართ ტრფიალებაჲ, შემსგავსებული პირველისაჲ მის მჭურვალეებისაჲ, და ყოველსავე შიშსა მეყსეულად თანანარჰჳდეს და სიყუარულად ღმრთისა მიიწინეს. ამისთჳს უფალმან არა თქუა მეძვისა მისთჳს, ვითარმედ: „შეეშინა ფრიად“, არამედ: „შეიყუარა ფრიადო“ (ლუკ. 7,47), და შეუძლო ტრფიალებითა ტრფიალებისა ადვილად განდევნად საღმრთოჲთა მით და წმიდითა ბოროტისა მის და მედგრისა.

41. არა უმეცარ ვარ მე, ჳ, საკვრველნო ძმანო, ვითარმედ მრავალთა ურწმუნო უჩან და სხუათა სასონარკუეთილები-სა მომატყუებელად შეურაცხიან ღუანლნი ესე, რომელნი გითხრენ. ხოლო კაცმან ახონამან და გონიერმან ამათ სიტყუათა მიერ მიიღოს სანერტელი და ისარი ცეცხლისაჲ, და შური კეთილი გულად მისა საქმით და არა სიტყუთ. ხოლო რომელსა საქმეთა მათ ქმნაჲ ვერ ძალ-ედევას, მან იცნას თჳსი უძლურებაჲ, და სიმდაბლჳ, უკუეთუ ენებოს, ადვილად მოიგოს, და ესრეთ პირველსა მას სდევდეს, ხოლო არა უწყითუ მი-ცა-ენიოს. არამედ კაცი უდები ნუ შეეხებინ თქუმულთა ამათ, ნუუკუე რასა-იგი იქმს, იგიცა სასონარკუეთილებითა ნარწყმიდოს, და აღესრულოს მის ზედა სიტყუაჲ იგი, რომელი იტყუეს, ვითარმედ: „რომელსა არა აქუნდეს მოთმინებაჲ, რომელი აქუნდეს, იგიცა მო-ვე-ელენ მისგან“ (მათ. 25,29).

42. უწყოდეთ, საყუარელნო, ვითარმედ რომელნიცა მთხრებლსა მას ცოდვისასა შთაფცკვეთ, ვერ შესაძლებელ არს მიერ აღმოსლვაჲ ჩუენი, არა-თუ ვიყურჳუმოთ უფსკრულსა მას მონანულთა სიმდაბლისასა.

43. სხუაჲ არს მონანულთაჲ იგი მგლოვარჳ და მჭმუნვარჳ სიმდაბლჳ, და სხუაჲ არს სიმდაბლჳ მათი, რომელნი

ჯერეთ ცოდვასა შინა არიან და დაიშვებიან სჯინდისისაგან, და სხუად არს ღმრთისამიერი სრულთა ზედა მომავალი იგი სანატრელი და სულთა განმამდიდრებელი სიმდაბლც.

44. ნუმცა ვისწრაფით მესამისა ამის სიტყვთ პოვნად, თუ არა, ცუდად ვშურებით, რამეთუ სიტყვთ ცნობად მისი შეუძლებელ არს, ხოლო პირველისა მის სასწაული არს მოთმინება გინებისა და შეურაცხებისად მარადლე.

45. პირველთა საქმეთა და ჩუეულებათა ბრძოლად მძლავრობს მრავალგზის მგლოვარეთაცა და არა საკვრველ არს.

46. სიტყუად საშველისა მის დაცემათაჲსა დაფარულ არს და ვერ მისანთომელ, თუ რომელნი არიან უდებებისაგან, ანუ რომელნი არიან მიშუებისა განგებულებისაჲთა, ანუ რომელნი არიან გარემიქცევითა ღმრთისაჲთა მოწვევულნი. გარნა ესე ვინმე მითხრა, ვითარმედ განგებულებით მოწვევულთა ადრე აქუს მათგან მოქცევად, რამეთუ არა შეგვნდობს მყოვარჟამ ტანჯვად ეშმაკისაგან, რომელმან-იგი მიგუცნა ჩუენ განსწავლად.

47. რომელთა შემემთხვოს დაცემაჲ, ვისწრაფოთ ბრძოლად ეშმაკისა, უფროჲს ყოვლისა ჟამსა ლოცვისასა, რამეთუ მაშინ მოგვკდის იგი და მოგუაჯსენებნ პირველსა მას კადნიერებასა ჩუენსა ღმრთისა მიმართ, და ჰნებავნ, რაჲთამცა დაგუახრწნა ლოცვისაგან და ვედრებისა ღმრთისა.

48. ნუ შეურვებულ იქმნები უსასოებითა, დაღაცათუ დაეცემოდი ყოველთა დღეთა, არამედ დეგ სიმწნით და გონიერად სინანულსავე შინა, და სთნდეს მოთმინებაჲ შენი ანგელოზსა მას, რომელი-იგი დადგინებულ არს მცველად შენდა, და უეჭუელად შეგეწიოს შენ.

49. წყლულებად ვიდრელა ახალ იყოს, ადვილ არს საკურნებელად; ხოლო დაძუელებულნი და უდებ-ყოფილნი ძნიად საკურნებელ არიან და ფრიადი შრომაჲ და მახვლი, და წამალი და დაწუად უჯმს მათ ამას სანუთროსავე, რაჲთა არა მუნ დაინუას მათ მიერ თავადიცა იგი სული.

50. რომელნიმე წყლულებანი ჟამთა სიგრძესა ვერ განიკურნიან, „ხოლო ღმრთისაგან ყოველივე შესაძლებელ არს“ (მათ. 19,26).

51. პირველ შთავრდომადმდე ცოდვასა ეშმაკნი გუეტყოდიან, ვითარმედ ღმერთი შემნდობელ არს ცოდვათა; და შემდგომად დაცემისა გუეტყოდიან, ვითარმედ ღმერთი მართლმსაჯულ არს.

52. ნუ ისმენ მისსა, რომელი გეტყოდის მცირეთა ცთომათა ზედა, ვითარმედ: „ნეტარ თუმცა იგი რაჲმე დიდი არა გექმნა, თუ არა, ესე არარაჲ არს“; რამეთუ მრავალგზის მცირემან ძღუენმან დიდი გულისწყრომად მსაჯულისაჲ დააცხრვის.

53. რომელი ჭეშმარიტსა სინანულსა შინა იყოს, იგი ყოველსა დღესა, რომელსა შინა არა იგლოვოს, ესრეთ შეურაცხიეს, ვითარმცა წარენყმიდა დღჳ იგი, დაღაცათუ სხუაჲ რაჲმე კეთილი ექმნას მას შინა.

54. ნუვინ მონანულთაგანი მოელის ჟამსა სიკუდილისასა კეთილად შენანებად და შენდობისა მოღებად, რამეთუ ყოველი საქმჳ, რომელი უცნაურ იყოს და უჩინო, არა მტკიცე არს.

55. მილხინე მე გულსავსე-ყოფითა შენითა, რაჲთა განვისუენო პირველ წარსლვისა ჩემისა ამიერ იქუეულად და შიშით (შდრ. ფსალმ. 38,14).

56. უწყოდე, ძმაო, ვითარმედ ვინაჲცა სული ღმრთისა იყოს, მუნ ყოველნივე საკრველნი ცოდვათანი განჯსნილ არიან.

57. რომლისა თანა იყოს სიმდაბლჳ სრული, მისთა ცოდვათა კრულებანი განჯსნილ არიან; რამეთუ რომელნი ამათ ორთაგან, რომელნი ვთქუენ, შორს არიან, ნუმცა სცთებიან, რამეთუ არა განჯსნილ არიან.

58. არაოდეს განიკითხოს, ანუ აბრალოს სხვსა დაცემასა, რომელი თავსა თვსსა იგლოვდეს.

59. უკბინის რად ძაღლსა მჭეცმან, უმეტესად განფიცხ-
ნის ძაღლი იგი მის ზედა, და ტკივილისა მისგან ნაკბენისა
მის განცოფებულად ჰბრძავნ მას.

60. ვეკრძალნეთ, ძმანო, ნუუკუე არა სინმიდისაგან
დაცხრომილ არს სკნიდისი მხილებისაგან, არამედ მოეწყინა
და ამისთვის არღარა გუამხილებს.

61. სასწაული მიტევეებისად ესე არს, რადთა მარადის კაც-
სა თანამდებად შეერაცხოს თავი თვისი.

62. არარად არს სწორი წყალობათა და სახიერებათა
ღმრთისათა, ამისთვის უკუე რომელმან სასოებად წარიკუეთა,
მან ნებსით მოიკლა თავი თვისი.

63. სულსა, რომელსა აქუნდის სიმდაბლც და გლოვად
ცოდვათა თვსთათვს, ესევეთარი არა უდებ იქმნას ვიდრე
დღედმდე სიკუდილისა, ხოლო რომელნი ამათ ორთაგან
კიდე არიან, თავთა თვსთა აცთუნებენ.

64. სასწაული ჭეშმარიტისა სინანულისად ესე არს, რადთა
ყოველთა ჭირთა და განსაცდელთა საჩინოთა და უჩინოთა
ღირსად შეგუერაცხნენ თავნი ჩუენნი.

65. მოსე შემდგომად ხილვისა ღმრთისა მაცლოვანსა
შინა კუალად ეგვბტედ მიიქცა, რომელ არს სიბნელც, სადა-
იგი ალიზი ფარაოღსი იქმნებოდა, არამედ კუალად აღვიდა
მაცლოანად და უზეშთაესცა მიიწია. რომელი გულისწმა-
ჰყოფდეს სიტყუასა ამას, არაოდეს წარიკუეთოს სასოებად.

66. დაგლახაკნა იობცა, არამედ კუალად განმდიდრდა
ორწილად.

67. უდებთათვს ძნელ არიან შემდგომად აღთქუმისა
დაცემანი, რამეთუ უვნებელობისა სასოებასა წარსწყმედენ,
და სანატრელ არს მათთვის მთხრებლისა მისგან აღდგომად
ოდენ.

68. არა ვიქცეთ კუალად მასვე გზასა, რომელსა შინა
ვსცეთით, არამედ მოვედით და სხუად წარვლოთ – მოკლც
და ახლოდ.

69. ვიხილენ ორნი ვინმე, ერთსა ჟამსა შინა და ერთსა გზასა შინა ღმრთისასა მიმავალნი. და ერთი იგი მოხუცებული იყო და უპირატესი შრომითა, და მეორე იგი მონაფე იყო, და რბიოდა მონაფე იგი უწინარეს ბერისა მის, და უსწრო საფლავად სიმდაბლისა.

70. ვეკრძალნეთ ყოველნი და უფროდს ხოლო – დაცემულნი, რადთა არა დაემკვდროს გულთა ჩუენთა უღმრთოდსა ოროგინეს სენი, რამეთუ ღმრთისა კაცთმოყუარებასა წინაჰყოფს ბილნი იგი, და შესაწყნარებელ იქმნების გემოდს-მოყუარეთა და უდებთა მიერ.

71. ზრახვასა ჩემსა და უფროდსა სინანულსა ჩემსა შინა აღატყდის ცეცხლი ლოცვისად, შემწუველი ნივთსა ვნებათასა.

72. საზღვარ და წეს და სახე სინანულისა იყვნედ შენდა პირველ ჳსენებულნი იგი წმიდანი, დილეგსა მას შინა მყოფნი, და არა ფრიად გეჴმაროს წიგნი, ვიდრემდის გამოგიჩნდეს შენ ქრისტე, ძე ღმრთისად და ღმერთი, აღდგომასა მას სინანულისასა, რამეთუ მისი არს დიდებად თანა მამით და სულით წმიდითურთ აწ და მარადის და უკუნითი-უკუნისამდე. ამინ!

ხუთნი კიბენი აღგივლიან, ჴ, მონანულო, რამეთუ ხუთნი იგი საცნობელნი განგიწმედიან სინანულისა მიერ, და იძულებითისა მისგან საუკუნოდსა სატანჯველისა ნებსით ამასვე საწუთროსა დატანჯვითა თავისა შენისადთა განრომილ ხარ.

ვსენებისათვის სიკუდილისა

თავი 6

1. ყოვლისა სიტყვა ნინამძღუარ არს მოგონებად, და ყოვლისა ტირილისა და გლოვისა ნინამძღუარ არს ვსენებად სიკუდილისა და ცოდვათა თვისთად, ამისთვისცა წესისაებრ თვისისა სიტყუასაცა შინა ჩუენსა დავანესეთ.

2. ვსენებად სიკუდილისა და არს მარადლე სიკუდილი.

3. ვსენებად სიკუდილისა და არს სულთქუმად სამარადისოდ.

4. შიში სიკუდილისა და არს საქმე ბუნებითი, ურჩებისაგან მონევეული, ხოლო ძრწოლად სიკუდილისაგან სახე არს შეუნანებელთა ცოდვათად.

5. შეეშინა ქრისტესა სიკუდილისაგან, გარნა არა შეძრწუნდა, რადთა ორთავე ბუნებათა თვთებანი გამოაჩინნეს.

6. ვითარცა პური უსაჭმარეს არს უფროდს ყოველთა საზრდელთა, ეგრეთვე ვსენებად სიკუდილისა და უაღრეს არს ყოველთავე გულისსიტყუათა და წურთათა.

7. ვსენებად სიკუდილისა და ერსა შორის მყოფთა თანა შობს შრომათა და მოღუანებათა და შეურაცხებისა თავსდებასა, ხოლო მარტოდმყოფთა თანა – ტკივილსა გულისასა; და დედად მისი არს სიტკბობებად სანატრელი, რომლისაგან იქმნების ზრუნვათა დატევეებად და ლოცვა და სამარადისოდ და დაცვა გონებისა; და ესე საქმენი არიან მშობელნიცა და ასულნიცა მისნი.

8. ვითარცა ცხადად საცნაურ არს განყოფილება ბრპენისა ვეცხლისაგან, დაღაცათუ მსგავს მისა არს, ეგრეთვე ცხადად საცნაურ არს გულისწმისმყოფელთა მიერ ბუნებითი და გარეგანი ბუნებისა და შიში სიკუდილისა.

9. ესე არს სახე და სასწაული ჭეშმარიტისა ვსენებისა სიკუდილისა – შეურაცხებად ყოველთა სოფლისა საქმეთა და ნებისა თვისისა სრულიად დატევეებად.

10. რომელი მარადლე მოელოდის სიკუდილსა, იგი ქეშ-მარიტად გამოცდილი არს, ხოლო რომელსა მარადლე სუროდის სიკუდილისათჳს, იგი სამართლად წმიდა და სრულ არს.

11. არა ყოველი სიკუდილისა გულისთქუმაჲ კეთილ არს; რამეთუ არიან, რომელნი მარადის სცთებთან მძლავრებითა ჩუეულებსაჲთა და სიმდაბლით სურის, რაჲთამცა მოინია სიკუდილი და განერნესმცა საქმისა მისგან; და არიან სხუანი, რომელნი უგულისწმოებისაგან ინატრიან სიკუდილსა უგუნურებით; და არიან სხუანი, რომელთა სინანული არა ჰნებაჲნ და სასონარკუეთილებისაგან სიკუდილად მისწრაფიან; და არიან სხუანი, რომელთა ამპარტავანებისაგან უვნებელად შეურაცხიან თავნი მათნი და ამისთჳს არა ეშინის სიკუდილისაგან; და არიან სხუანი, უკუეთუ ოდენ არიან სადა ან ესევითარნი, რომელთა შორის სული წმიდაჲ დამკვდრებულ არს, და ძალითა მისითა სურის განსლვისათჳს ამიერ სოფლით.

12. ვიეთნიმე გამოეძიებენ და იტყუნ, თუ ვინაჲთგან ესრეთ სარგებელ-მეყოფის ჩუენ ჳსენებაჲ სიკუდილისაჲ, რაჲსათჳს დაფარა ღმერთმან ცნობაჲ ჟამისაჲ მის წინაჲსწარვე ჩუენ მიერ? და არა იციან, ვითამედ ესე ქმნა ცხორებისათჳს ჩუენისა საკვრველად, რამეთუ უკუეთუმცა კაცთა სიკუდილი თჳსი წინაჲსწარ იცოდეს, არამცა ვინ მოვიდოდა პირველ მრავლისა ჟამისა ნათლისღებაჲ, ანუ მონაზონებაჲ, არამედ ყოველთამცა დღეთა მათთა გარდაჰჳდიდეს კაცნი ურჩულოებითა და ჟამსამცა სიკუდილისასა მოვიდოდეს ნათლისღებაჲ და სინანულად.

13. რაჟამს იგლოვდე, ნუ შეინწყნარებ ეშმაკსა მას, რომელი მოგიწდეს და გეტყოდის, ვითარმედ: „რად იგლოვ, რამეთუ ღმერთი კაცთმოყუარე არს და თჳნიერ გლოვისაჲცა შეგიწდობს“. რამეთუ ესე არს განზრახვაჲ მისი, რაჲთამცა გლოვაჲ და შიში ღმრთისაჲ განაშორა შენგან, გარნა უკუე-

თუ სული სასონარკუეთილებიდან გამდლავრობდეს, მაშინ ნუ ერიდები ამას გულისსიტიყუასა.

14. რომელსა ენებოს მოგებაჲ წსენებისა სიკუდილისაჲ და წსენებისა ღმრთისაჲ, და მისცეს თავი თკსი ზრუნვათა და უცალოებათა წორციელთა, მსგავს არს კაცსა, რომელმან შეიკრნის წელნი თკსნი და ენების ცურვაჲ.

15. წსენებამან სიკუდილისამან განკუეთნის გემონი საჭმელთანი, ხოლო რაჟამს ესევეთარნი იგი გემონი სიმდაბლით განიკუეთნენ, მათ თანა განიკუეთნიან ვნებანიცა.

16. უღმობელობამან გულისამან განაფიცხის გონებაჲ, ხოლო სიმრავლემან ჭამადთამან განაწმნის ცრემლთა წყარონი.

17. წყურილმან და მღკძარებამან შეაიწრიან გული, ხოლო რაჟამს გული შეიწრდის და მგლოვარე არს, იწყიან ცრემლთა დინებაჲ.

18. ესე სიტყუანი ფიცხელ და მძიმე არიან ნაყროვანთათკს და ურწმუნო – მცონართათკს, ხოლო კაცმან, მუშაკმან სიმართლისამან, გამოცადის და პოის საქმწ კეთილისაჲ.

19. რომელმან გამოცდით პოოს, მხიარულ იყოს ამას ზედა, ხოლო რომელი ჯერეთ ეძიებდეს, მწუხარე იყოს, ვიდრემდეს პოოს.

20. ვითარცა სრულსა სიყუარულსა იტყვან მამანი, ვითარმედ: „არასადა დაეცემის“ (შდრ. 1 კორ. 13,8), ეგრეთვე მე სრულსა სიკუდილისა წსენებასა „უშიშად“ სახელ-ვსდებ.

21. მრავალნი არიან მოღუანეთა გონებისა საქმენი, ვითარ: სიყუარული ღმრთისაჲ, წსენებაჲ ღმრთისაჲ, წსენებაჲ სასუფეველისაჲ, წსენებაჲ შურისა წმიდათა მონამეთაჲსა, წსენებაჲ ხედვისა ღმრთისაჲ (ვითარცა იტყვს, ვითარმედ: „წინაჲსწარ-ვხედევდ უფალსა წინაშე ჩემსა მარადის“ (ფსალმ. 15,8)), წსენებაჲ წმიდათა მათ და უხილავთა ძალთაჲ, წსენებაჲ სიკუდილისაჲ, შემთხუევისა ღმრთისაჲ, სატანჯველთაჲ და განჩინებისა მის მერმისაჲ. დიდთა საზომ-

თავან ვინყეთ, ხოლო უცთომელთა და დაუცემელთა ზედა დაფასრულეთ.

22. მითხრობდა ძმად ერთი მეგვკბელი, ვითარმედ: „შემდგომად მტკიცედ დანერგვისა გულად ჩემდა ჳსენებისა მის სიკუდილისა, ვინებე ოდესმე ნუგეშინისცემად ჳორცთა ჩემთაჲ მცირედ, რამეთუ ესრეთ ჯერ იყო. არამედ ჳსენებამან მან, ვითარცა აღკრმან დამიმჭირა და დამაყენა საქმისა მისგან, და საკვრველი ესე არს, რომელ ვინებეცა განშორებაჲ მისი და ვერ შეუძლე“.

23. და სხუად ძმად იყო აქა დამკვდრებულ ადგილსა მას, რომელსა ეწოდების თოლა, და მრავალგზის ამის გულისსიტყვსაგან განლიგნის, და ვითარცა ცნობამიღებული იქმნის, ანუ ვითარცა გულშეღებული, და ვითარცა უსულოჲ აღიღიან იგი ძმათა, რომელნი მუნ იპოვნიან.

24. არა დავიდუმო მითხრობად შენდა ევსუქისიცა ქოზიბელისა საქმჳ, რამეთუ ესე პირველად იყოფებოდა უდებებით, და არა ზრუნვიდა სულისა თვისისათჳს ყოვლადვე. და ვითარ იყო ესრეთ, მოიწია მის ზედა სენი ფიცხელი და აღტაცებულ იქმნა იგი, და ჟამ ერთ ჭეშმარიტებით განვიდა მისგან სული მისი და მერმე მოეგო კუალად თავსავე თჳსსა, და მევედრა ჩუენ, რომელნი ვიყვენით მუნ, რაჲთა განვიდეთ გარე. და ვითარცა განვედით გარე, აღდგა მეყსეულად და დაყო კარი სენაკისა მისისაჲ და დაჯდა მუნ შინა შეყენებულად ათორმეტ წელ. და არავის მიუგო სიტყუად ყოვლადვე, არცა მცირე, არცა დიდი, არამედ პურსა ოდენ და წყალსა მიიღებდა დუმილით, და ზინ მარადის, და გონებაჲ მისი აღტაცებულ არნ ხილვათა მათ მიმართ, რომელნი იხილნა, და არნ ესრეთ მგლოვარედ და მჭმუნვარედ, რომელ არაოდეს შეცვალა, უწყის უფალმან, წესი და სახჳ თჳსი. არამედ მარადის ვითარცა განლიგებული დგა, და ცრემლნი მჳურვალენი მდუმრიად სდიოდიან; ხოლო ოდეს მოიწია აღსასრული მისი, განვალეთ კარი და შევედით და ფრიად ვევედ-

რენით, რადთამცა მოგვგო სიტყუაჲ. და სხუად არარად, გარნა ესე ოდენ მოგვგო, ვითარმედ: „შემინდვეთ მამანო, რამეთუ არავინ არს, რომელმანცა მოიგო წსენებაჲ სიკუდილისაჲ და შეუძლო-მცა მან ქმნად ცოდვისა ოდესმე“. ხოლო ჩუენ გვკრდა, რაჟამს ვხედვედით მას, რომელი პირველ ესე ვითარი იყო და ესრეთ მეცა შინა შეიცვალა შეცვალებითა მით სანატრელითა. ხოლო მიიცვალა რად წმიდაჲ იგი, დავმარხეთ გუამი მისი სამარხოსა მას, რომელ არს მახლობელად მონასტრისა. და შემდგომად დღეთა მცირედთა მოვჰყადეთ საფლავსა მას, და ვერლარა ვპოეთ წმიდაჲ იგი გუამი მისი, რამეთუ უფალმან მიცვალა იგი, ვინადცა ენება, რადთამცა ამასცა ზედა გულსავსე-ყვნა ყოველნი, ვითარმედ შეუწინრავს სინანული მისი, რადთა არა უსასო იყვნენ ყოველნი, რომელთა ჰნებაჲს შემდგომად უდებებისაცა მოსლვაჲ სინანულად.

26. ვითარცა უფსკრულისათჳს ზღუათაჲსა იტყვან, ვითარმედ მიუწთომელ არს, ეგრეთვე წსენებისა სიკუდილისა სინმიდეცა და საქმცა მიუწთომელ არს, და გულსავსე-გყოს ამას ზედა პირველთქუმულმან ამან წმიდამან.

27. შიშით შიშსა მოიგებენ ესე ვითარნი დაუცადებელად, ვიდრემდის ძუალთაცა მათთა ძალი განილიოს.

28. გულისწმა-ვყოთ, ვითარმედ ესეცა ნიჭი არს ღმრთისად სხუათა მათ ყოველთა ნიჭთა თანა მისთა, თუ არა, ვითარ მრავალგზის საფლავებსაცა მივიდით და უცრემლოდ და განფიცებულად ვეგნით, და მრავალგზის, თვნიერ ხილვისა რადსამე ესე ვითარისა, ღმობიერ ვიქმნით და ვცნით, ვითარმედ ღმრთისა ნიჭი არს იგი ჟამი.

29. რომელი ყოვლისაგანვე ჳორციელისა საქმისა მოკუდეს, მან მოიგოს წსენებაჲ სიკუდილისაჲ; ხოლო რომელი ჯერეთ შეკრულ არს სიყუარულსა საქმეთა და ზრუნვათასა, ვერ შემძლებელ არს დადგომად წსენებასა შინა სიკუდილისასა ესე ვითარი, რამეთუ მტერი არს იგი თავისა თვისსაჲ.

30. ნუ გნებავნ ყოველთა სიტყვთ გულსავსე-ყოფად შენისა მათდა მიმართ სიყუარულისათვს, არამედ უფროდსად ღმრთისაგან ითხოვდი, რადთა მან გულსავსე-ყვენეს იგინი გამოუთქუმელად. თუ არა, ვერ კმა-გეყვენენ შენ ჟამნი შენნი ჴორციელისაცა სიყუარულისა ქონებად და გლოვადცა, რამეთუ ესე ორნივე ზოგად ძნიად იპოებიან.

31. ნუ აცთუნებ თავსა შენსა, #, უდებო და უგუნურო მუშაკო, რადთამცა დღეს უდებ იქმნებოდე და ხვალემცა აღასრულე დღესისაჲცა, რამეთუ არა კმა არს დღჳ თვისსავე თანანადებსა აღსრულებად, ვითარცა ჯერ არს, მეუფისა მიმართ.

32. ვერ შემძლებელ არიან კაცნი სიმართლით გარდაჴდად დღისა ერთისაცა, გარნა ესრეთ, რადთა ყოველსა დღესა ვიტყოდით თითოეული, ვითარმედ: „ესე დღჳ აღსასრული არს ჟამთა და წელთა ჩემთაჲ, და მივალ წინაშე საყდარსა და დალიქსა საშინელსა და შევემთხუევი მსაჯულსა სიმართლისასა“.

33. საკვრველ არს, ვითარ წარმართთაცა ესრეთ სთნდა ესე, ვიდრელა თქუეს, ვითარმედ: „სიბრძნჳ ჴსენებაჲ არს სიკუდილისაჲ“, რომელსა შინა წმიდადმცა ვიპოებით ჩუენ მორწმუნენი მადლითა უფლისაჲთა, რომლისაჲ არს დიდებაჲ უკუნითი-უკუნისამდე. ამინ.

ესე მეექუსჳ კიბჳ არს. რომელი მიიწიოს ამას, მან არღარა-სადა ცოდოს, რამეთუ წერილ არს, ვითარმედ: „იჴსენებდი უკუანაჲსკნელსა მას დღესა სიკუდილისა შენისასა და უკუნისამდე არა სცოდო“ (ზირაქ. 7,39).

გლოვისათვს

თავი 7

1. გლოვად ქეშმარიტი საღმრთოდ ესე არს მჭმუნვარებად სულისა და გული მწუხარც, რომელი მარადის ისურვებნ საქმეთათვს სატკივართა, და ყოველსა ჟამსა ტრფიალისა მის მიმართ თვსისა წყურიელ არნ, და რაჟამს ვერ ენიის, ეძიებნ მას ტკივილითა გულისადათა, და შემდგომად მისა გოდებით ჳმობნ, კუნესით და სულთქუმით.

2. გლოვად ქეშმარიტი დეზი არს ოქროესად, რომელი ყოველსა ჟამსა უწერტნ სულსა. და იგი განშიშულეზულ არს ყოვლისაგან ამის სოფლისა სიყუარულისა და ჳორციელისა ნუგეშინისცემისა და ყოველთა ნათესავთა და თვსთაგან. და იგი ოდენ არნ მისდა საქმც, რომელი დაჳწერგა გულსა მისსა მწუხარებამან ამან ღმრთისმოყუარემან.

3. გლოვად ტანჯვად არს სვნიდისისა დაუცადებელი, რომელი აღსარებისა მიერ სულიერისა აღაგზებნ ცეცხლსა მას გულისასა.

4. გლოვად დავინყებად არს ბუნებისად, ვითარცა მას ნეტარსა დაავინყდა ჳამად პური თვსი, რომელიცა გალობს ამას (შდრ. ფსალმ. 101,5).

5. სინანული ქეშმარიტი ესე არს განშორებად ყოვლისაგან ნუგეშინისცემისა ჳორციელისა შეუნუხებელად.

6. გლოვად ქეშმარიტი ესე არს სული მჭმუნვარე, ტკივნიული მწურვალეზითა გულისადათა და წყურიელი ყოველსა ჟამსა ძიებასა მისსა, და ოდეს გამოუბრწყინდეს, შრომით მისდვენ მას და ჳირით და მწუხარებით სულთ-ითქუამნ უკუანა მისსა. და რომელი ესრეთ იყოს, იგი არს გლოვად.

7. გლოვად განშიშულებად არს ყოვლისაგან მოსაკიდებელისა ამის სოფლისა, და განშორებად და განყენებად ყოვლისაგან, და შედგომად სრულსა მას მწუხარებასა, კეთილთა

მომატყუებელსა, და რადთა იყოს გული მისი, ვითარცა ის-
რისა მიერ მოწყლული განუკურნებელად, მოსურნე საწა-
დელისა მის მიმართ.

8. გლოვად მიმდემი გულისსიტყუად არს, რომელი მარა-
დის უწერტს გულსა ლმობიერებით აღსარებად ცოდვათა
მოტყინარებისაგან მჭურვალებისა მისისა.

9. რომელნი ახლად შესრულ იყვნენ გლოვასა მას შინა
სანატრელსა და ეწყოს წარმატებად, საქმე მათი არს მარხ-
ვად და დუმილი; ხოლო რომელნი წარმართებულ იყვნენ მას
შინა, მათი სასწაული არს ურისხველობად და ძკრუწსენებ-
ლობად; ხოლო რომელნი განსრულებულ იყვნენ მას შინა,
მათი სასწაული არს სიმდაბლც და წყურილი სუმისათვს
კდემისა, და შიმშილი ნებსით ჭირთათვს და განსაცდელთა
უნებლიაფთათა, და სურვილი ინროებისა და მწუხარებისა
და დაცვად განკითხვისაგან ცოდვილთაფსა, და ტკივილით
თანაზიარ-ყოფად ძმათად, რომელნი ჭირსა შინა იყვნენ.

10. შესანყნარებელ არიან პირველნი იგი და საქებელ არი-
ან მეორენი, ხოლო ნეტარ არიან მესამენი და სახარულევან,
რომელნი-იგი ნებსით თვსით მშიერ არიან ინროებისათვს და
წყურიელ კდემისა და ყუედრებისათვს, რამეთუ ჭეშმარიტად
განძღენ იგინი საშუებელთა მათგან განუძღომელთა.

11. ჰ, რომელსა-ეგე შეგიკრძალავს გლოვად, დაიცევ იგი
ყოვლითა ძალითა შენითა, დამოეკიდე მას ფიცხლად, რა-
მეთუ უწინარეს დანერგვისა მისისა შენ შორის და ძირთა
დაბმამდე მსწრაფლ განგეშოროს და ივლტოდის, არა-თუ
კეთილად შეიკრძალო. რამეთუ შფოთისაგანცა და ზრუნ-
ვათაგანცა ჴორციელთა და ფართოებით ცხორებისაგანცა
და შუებისა, და უფროფს ხოლო მრავალმეტყუელებისა-
გან და განცხრომისა, ვითარცა ცკლი ცეცხლისაგან, ესრეთ
მსწრაფლ დადნების და წარვალს.

12. წყარონი ცრემლთანი უდიდეს ნათლისღებისა არიან
შემდგომად ნათლისღებისა, დაღაცათუ კადნიერ არს სი-

ტყუად ესე. რამეთუ ნათლისღებაჲ პირველ-ქმნულთა ცოდ-
ვათა ჩუენთა განმნმედელ არს, ხოლო ცრემლნი შემდგომად
ნათლისღებისა ჩუენისა ქმნულთა ცოდვათა მომტევებელ
არიან. და ნათლისღებაჲ, რომელთა სიჩჩოსა მოვიღეთ, შე-
ვაგინეთ, ხოლო ცრემლთა მიერ მასცა განვაახლებთ, რო-
მელ-ესე უკუეთუმცა არა მოცემულ იყვნენ ღმრთისა მიერ,
მცირედნიმცა იყვნეს, რომელთამცა პოეს ცხოვრებაჲ.

13. სულთქუმანი და გლოვად ღალადებენ უფლისა მი-
მართ, ხოლო სატანჯველთა შიშისაგან მოსრულნი ცრემლნი
მეოხ არიან ჩუენტვს, ხოლო ყოვლადნმიდისა მის სიყუა-
რულისა მიერ მომავალნი გამოგვცხადებენ და გულსავსე-
მყოფენ შეწირვასა ლოცვათა ჩუენტასა.

14. უკუეთუ არარად ესრეთ თანაშემწე ექმნების სიმდაბ-
ლესა, ვითარ გლოვად, საცნაურ არს, ვითარმედ არარად ეს-
რეთ წინააღუდგების მას, ვითარ სიცილი.

15. დამოეკიდე, საყუარელო, ყოვლითა ძალითა გლოვასა
და ღმობიერებასა მას სანატრელსა, და ნუ დასცხრები მის-
გან, ვიდრემდის აგამაღლოს ყოველთაგან სოფლისა საქმეთა
და განწმედილი ქრისტესა წარგადგინოს.

16. ნუ დასცხრები გამოსახვად გონებასა შინა შენსა
ნურთად უფსკრულსა მას ცეცხლისა მის ბნელისასა და
მსახურთა მათ უწყალოთა, რომელნი მუნ არიან, და მსა-
ჯულსა მას საშინელსა და შესაძრწუნებელსა და თუალუხ-
უავსა, და მღვმეთა მათ და ჯურღმულთა მიუწთომელთა
აღისა მის ქუესკნელისაჲ, და წყუდიადთა მათ საშინელთა
ადგილთა, ინრონი იგი შთასავალნი და ბოროტნი, და ყო-
ველთა ამათ ესევითართა ივსენებდი, რადთა ფრიადისა მის
შიშისაგან და ძრწოლისა დაშრტეს მჭურვალებაჲ იგი ჯორც-
თაჲ, და შეერთოს გული ჩუენი უხრწნელსა მას სინმიდესა,
რომელი ბრწყინვიდეს უფროდს ცეცხლისა და განანათლებ-
დეს სულსა.

17. დადეგ ლოცვასა შინა შენსა ძრწოლით, ვითარცა ავა-

ზაკი და დაშვლილი წინაშე მსაჯულისა, რადთა გარეგანი-
ცა სახითა და შინაგანითა გულისსიტყვითა დაშრიტო გუ-
ლისწყრომად მართლისა მსაჯულისად, რამეთუ არა უგულებ-
ღელს-ჰყოფს იგი სულსა მგლოვარესა, რომელი ვითარცა
ქურივი მწუხარებით დგეს წინაშე მისსა და აწყინებდეს
მოუწყინებელსა მას.

18. რომელმან მოიგოს გლოვად სულიერი, მისდა ყოვე-
ლივე ადგილი მარჯუე არს გლოვისა და სულთქუმისათვს;
უკუეთუ კულა გარეგანითა სახითა აღასრულებს გლოვასა,
მაშა ნუ დასცხრების გამოძიებად ადგილთა და სახეთა მო-
მატყუებელთა გლოვისათა.

19. ვითარცა საუნჯე დაფარული უფროვს შეკრძალული
არს, ვიდრელა სავაჭროს უბანთა ზედა მიფენილი, ეგრეთვე
პირველთქუმული ესე გლოვისა სახე.

20. ნუ ემსგავსები მათ, რომელთა მკუდარნი დაემარხ-
ნიან და ოდესმე გოდებდიან მათ ზედა და ოდესმე სუმიდი-
ან და დაითრვებოდინ მათთვს. არამედ მიემსგავსე მათ,
რომელნი საჰყრობილესა შინა არიან და მარადლე მტარვალ-
თა მიერ იტანჯებიან.

21. რომელი ერთგვის იგლოვდეს და ერთგვის იცინოდის
და განსცხრებოდის, მსგავს არს კაცსა, რომელი პურთა ეს-
რინ ძალსა მას გემოთმოყუარებისასა, რომელი-იგი სახითა
განაძებს მას, ხოლო საქმითა ანუევეს მისა მოსლვად.

22. იქმენ, საყუარელო, მჭმუნვარე და ნუ მაჩუენებელ,
არამედ გულსა შენსა შინა ოდენ იყავ მჭმუნვარე, რამე-
თუ ძრნიან ეშმაკნი მწუხარებისაგან, ვითარცა მპარავნი –
ძალისაგან.

23. არა-თუ აქა არს ქორწილად წოდებად ჩუენი, ჰ, სა-
ყუარელნი, არამედ მას საუკუნესა. ხოლო აქა – რომელმან-
იგი გკნოდა ჩუენ, გლოვად თავთა თვსთათვს გკნოდა.

24. რომელნიმე სცრემლოოდინ რად და ტიროდინ, აიძუ-
ლებენ თავთა თვსთა ამაოდ, რადთამცა არარად აქუნდა

გულისსიტყუად ჟამსა მას სანატრელსა, და არა იციან, ვითარმედ ცრემლნი, რომელნი იყვნენ თვნიერ გულისსიტყუსა, პირუტყუსა და არა პირმეტყუელისა ბუნებისა საქმე არიან.

25. ნაშობი კეთილთა გულისსიტყუათა არს ტირილი, ხოლო მამა კეთილთა გულისსიტყუათა არს გონებაჲ პირმეტყუელი, შიშითა ღმრთისაჲთა განჭურვებული.

26. იყავნ შენდა სარეცელსა ზედა დაწოლაჲ შენი საფლავსა შინა დაწოლისა გამომსახველ, და მცირედ დაიძინო; და დაჯდომად ტაბლასა შენსა იყავნ შენდა მწარისა მის უკუდავთა მათ მატლთა ტაბლის მომწსენებელ, და მცირედ და ზომით უძლო ჭამად.

27. ნუცა, რაჟამს წყალსა შენსა შესუმიდე, დაივიწყებ წყურილსა აღისა მის საუკუნოფსასა, და უეჭუელად აიძულო ბუნებაჲ შენი.

28. ჟამსა შერისხვისა და შეურაცხებისა მოძღურისა ჩუენისასა მსაჯულისა მის საშინელი იგი განჩინებაჲ მოვიწსენოთ, და ესრეთ შეუძლოთ მწუხარებისა მის და მრისხანებისა პირუტყუებრივისა სიმშკდითა და მოთმინებითა, ვითარცა ორპირითა მახვლითა, მოწყუედად.

29. „ჟამითა მოაკლდების ზღუასა“ (იოზ. 14,11), ვითარცა იტყვს იოზ, და ეგრეთვე ჟამითა და მოთმინებითა მცირედ-მცირედ თქუმულნი ესე ჩუენ შორის დაემკვდრებიან და სრულ იქმნებიან და ჩუენ სრულ-გუყოფენ.

30. წსენებაჲ ცეცხლისა მის საუკუნოფსაჲ მარადის დაწვებოდენ და აღდგებოდენ შენ თანა, და ვეროდეს გეუფლოს შენ დაწსნილობაჲ ჟამსა ლოცვისასა.

31. მოგიყვანენ შენ გლოვად სახემანცა სამოსლისა შენისამან, რამეთუ შავი გამოსიეს, რომელ-ეგე სახე არს გლოვისაჲ, რამეთუ ყოველნი, რომელნი მკუდართათვს იგლოვდენ, შავსა შეიმოსენ.

32. უკუეთუ არა გაქუს გლოვაჲ, თვთ ამისთვის იგლოვდი, რომელ არა გაქუს გლოვაჲ; უკუეთუ კულა გაქუს გლო-

ვად, ამისთვის იგლოვდ, რამეთუ გარდამოიყვანე თავი შენი უშრომელისა მისგან და პატიოსნისა და სახარულევანისა წესისა საქმედ და სადგურად ჭირისა და ტანჯვისა ცოდვათა შენთათვის, და ამისთვის გიღირს მრავალი გლოვად და გოდებად.

33. ვითარცა ყოველსავე საქმესა ზედა სამართალსა საშჯელსა სჯის უფალი ჩუენი, ეგრეთვე ცრემლთა ზედაცა ბუნებისა ძალსა განიკითხავს; რამეთუ ვიხილენ მე ცრემლნი მცირენი, რომელნი, ვითარცა სისხლნი, ტკივილით დაითხოოდეს, და ვიხილენ კუალად ცრემლნი, რომელნი, ვითარცა წყარონი, უშრომელად გარდამოდიოდეს. ხოლო მე შრომისაებრ და ტკივილისა ვჰნატრიდი მოლუანეთა მათ, და არა-თუ სიმრავლისაებრ ცრემლთაჲსა, და ვგონებ, თუ ღმერთსაცა ეგრეთვე იგინი უფროჲს სათნო-ეყოფიან, რომელნი შრომით და ტკივილით მცირედ ცრემლოიან, ვიდრეღა რომელნი-იგი უშრომელად ფრიად დასთხევენ ცრემლთა.

34. არა სარგებელ არს მგლოვარეთათვის ღმრთისმეტყუელებად და ზრახვად საქმეთა ზეცისათა და საქმეთა რჩულისათა, რამეთუ დაჰჰსნის ესე ყოველი გლოვასა მათსა, რამეთუ ესე მსგავს არს საყდართა ზედა მჯდომარისა; ხოლო რომელი გლოვასა შინა იყოს, მსგავს არს ნაცარსა ზედა და ძაძასა მსხდომარეთა. და ამისთვისცა დავით, დაღაცათუ მოძღუარი და ბრძენი იყო, გარნა იგლოვდა რად, იტყოდა ესრეთ, ვითარმედ: „ვითარ-მე ვგალობდე გალობასა უფლისასა ქუეყანასა მას უცხოსა?“ (ფსალმ. 136,4), რომელ არიან ვნებანი, ნარმტყუენველნი სულისანი.

35. რაჟამს სული თავით თვისით, თვნიერ მოსწრაფებისა და შრომისა ჩუენისა ღმობიერ და მტირალ იქმნის, და მოსდიოდიან თუალთა ჩუენტა ადვილად ცრემლნი, მაშინ ვისწრაფოთ, რამეთუ უფალი ჩუენი უხდელად მოვიდა და მოგუცა ჩუენ ღრუბელი განსასუენებელად და წყალი ცხოვრებისად, რომელ არიან ცრემლნი განბანად ცოდვათა ჩუენ-

თა, რომელნი არიან დაწერილ ჴელითწერილსა მას საქმეთა ჩუენთასა.

36. ვითარცა გუგად თუალისად, შეიკრძალე, ძმაო, ეგევი-თარი ჟამი, ვიდრე მიფარვადმდე თავით თვისით, რამეთუ ფრიად უმეტესი ძალი აქუს მას სარგებელად ჩუენდა, ვიდრედა მოსწრაფებითა ჩუენითა მოგებულსა.

37. არა-თუ რომელი ოდესცა ენებოს, იგლოვდეს, იგი მიწევნულ არს სიკეთესა გლოვისასა, არამედ – რომელი რომელსა საქმესა ზედა ენებოს. არცა რომელი რომელსაცა საქმესა ზედა ენებოს, არამედ რომელი ვითარცა ენებოს, ეგრეთ იგლოვდეს, მას აქუს ჭეშმარიტი გლოვა.

38. მრავალგზის საღმრთოსა მას გლოვასა ჩუენსა თანაშეერთვის უმაღლოდ იგი ცუდადზუაობისა ვნებად, ხოლო ესე მაშინ გულისწმა-ვყოთ კეთილად, რაჟამს ვიგლოვდეთ და ვნებანი გუძლევდენ-ვე, მაშინ ვცნათ, ვითარმედ ზუაობისა ვნებად არს ჩუენ თანა.

39. გლოვად ჭეშმარიტი არს ტკივილი გულისად, რომელი ყოვლადვე არა მიდრკებოდის შუებასა და განცხრომასა, და გემოთა განსასუენებელთა საჭმელთასა, არამედ ოდენ ყოველსა ჟამსა სიკუდილსა თვისსა ხედვიდეს და ნუგეშინისცემასა მას ღმრთისასა (რომელი ნუგეშინის-სცემს მდაბალთა მონაზონთა) მოელოდის, ვითარცა წყალსა გრილსა – წყურიელი.

40. რომელთაცა ტკივილითა გულისადთა ჭეშმარიტი გლოვად მოიგეს, მათ ცხორებაცა ესე მოიძულეს, ვითარცა საჭიროდ რადმე და ცრემლთა და საღმობათა მომატყუებელი, ხოლო ჴორცთა თვისთა მიმართ, ვითარცა მტერნი, იყვნეს მაჭირვებელ.

41. რაჟამს ვიხილოთ მგლოვარეთა თანა მრისხანებად და ამპარტავანებად, მათნი ცრემლნი და გლოვად ცთომილად შევრაცხოთ, რამეთუ „რად ზიარებად არს ნათლისა ბნელისა თანა?“ (2 კორ. 6,14).

42. შვილი გლოვისა ცთომილისა და მტყუარისად არს

ზუაობად, ხოლო შვილი ჭეშმარიტისა გლოვისად არს ნუგეშინისცემად ღმრთისამიერი.

43. ვითარცა ცეცხლი დამნუველი უჩინომყოფელ არს ლერწმისად, ეგრეთვე ცრემლნი წმიდანი – ყოვლისავე გესლისა და ვნებისა სულიერისა.

44. იტყუან მამანი, ვითარმედ ცრემლნი ჭეშმარიტნი ძნად მოსაპოვნებელ არიან, და უფროხსლა – ახლად-მოსრულთა მიერ, რამეთუ მრავალთა და თვთოფერთა სახეთაგან იქმნებიან, ვითარ ბუნებისაგან, და ღმრთისაგან, და განსაცდელთა მიერ, და მწუხარებისაგან წინააღმდეგომისაცა და კეთილისაცა, და ზუაობისაგან, და სიყუარულისაგან, და წსენებისაგან სიკუდილისა და სხუათა მრავალთაგან. ხოლო ჩუენ, რაჟამს ესე ყოველი გამოვიძიოთ, წმიდანი იგი და უზაკუელნი ცრემლნი მოვიპოვნეთ, რომელნი იყვნენ წსენებისაგან სიკუდილისა, რამეთუ არა არს მათ თანა ცთომად ანუ ზუაობად, არამედ უფროხსად განწმედად და აღორძინებად სიყუარულისა ღმრთისად, და ცოდვათა აღწოცად და ვნებათაგან უვნებელობად.

45. რაჟამს იწყიან ცრემლთა კეთილისაგან და გარდაიქციან ბოროტად, არა საკვრველ არს ესე, არამედ ესე არს საკვრველ და ღირს ქებისა, რაჟამს ბოროტთა ცრემლთა იწყონ დინებასა, გინა-თუ ბუნებითა, და მერმე გარდაიქცენ იგინი კეთილად, და ესე სიტყუად კეთილად იციან მათ, რომელნი ამპარტავანებისაგან იძლევიან.

46. ნუ მიენდვები ცრემლთა შენთა პირველ სრულიადისა სინმიდისა, რამეთუ არა სარწმუნო არს ღვინოდ, რაჟამს ოდენ საწნეხელისაგან დიოდის, არამედ რაჟამს დაძუელდეს და განურყუნელად ეგოს.

47. ამას ზედა არავინ მაცილობელ არს, ვითარმედ ყოველნივე საღმრთონი ცრემლნი ჩუენნი სარგებელ არიან, გარნა თუ რად არს სარგებელი მათი, ჟამსა სიკუდილისასა გულისგმა-გყოთ.

48. რომელი სამარადისოსა გლოვასა შინა იყოს სოფელსა ამას ნებისაებრ ღმრთისა, ეგევითარი მარადლე სულიერად დღესასწაულობს; ხოლო რომელი ჯორციელთა დღესასწაულთაგან არა დასცხრების, ეგევითარსა საუკუნოდ გლოვად მოელის.

49. არა არს ავაზაკთა საპყრობილესა შინა სიხარული, და არცა ჭეშმარიტთა მონაზონთა დღესასწაული ქუეყანასა ზედა; და ნუუკუე ამისთვის იტყოდა სულთქმით კეთილად მგლოვარე იგი, ვითარმედ „აღმოიყვანე საპყრობილთ სული ჩემი“ (ფსალმ. 141,8), რადთა იხარებდეს იგი გამოუთქუმელითა მით ნათლითა შენითა.

50. იყავ ვითარცა მეუფე გულსა შინა შენსა მჯდომარე, აღმაღლებული სიმდაბლისა მიერ და უბრძანებდი ჳელმწიფებით სიცილსა მას მწარესა წარსლვად და წარვიდეს; და ტირილსა მას ტკბილსა – მოსლვად და მოვიდეს; და მონათა ამათ და მძლავრთა ჳორცთა ჩუენთა – ქმენ ესე და ქმნან.

51. რომელი შებლარდნილ არს გლოვითა ამით სანატრელითა და სახარულევანითა, ვითარცა სიძე – ზენრითა, ესე ვითარსა მოუგიეს ჭეშმარიტი იგი სიხარული სულიერი.

52. ვინ-მე არს ესევეითარი მონაზონი, რომელმან განვლნა დღენი ცხორებისა მისისანი მონაზონებასა შინა მისსა მოშიშებითა ღმრთისადათა და ჭეშმარიტითა სინანულითა და კეთილად მსახურებითა, და არცა დღე ერთი, არცა ჟამი ერთი დააკლო და არცა წამსაცა შინა თუალისასა არა დაშჩირდა სარგებელი თვისი, არამედ ყოველნი ჟამნი და დღენი მისნი საღმრთოდ აღასრულნა, და გულისჳმა-ჳყოფნ მარადლე, ვითარმედ შეუძლებელ არს მის დღისა კუალად მოსლვად, რომელი გარდავალს, და ამისთვის ისწრაფინ, რადთა არა ცუდად გარდაჳვადოს იგი.

53. ნეტარ არს მის მონაზონისა, რომელი დაშურა ყოველთა დღეთა სიმდაბლით და ღმრთისმსახურებით აღასრულნა ჟამნი თვისნი, და არა ჰოვა განსუენება ჟამ ერთცა, არამედ

განიზრახავნ და იტყვნ, ვითარმედ: „ესე არს უკუანადასკნელი დღჳ დღეთა ცხორებისა ჩემისათაჲ სოფელსა ამას“.

54. ნეტარ არს მის მონაზონისა, რომელი შემძლებელ იყოს თუალითა გონებისაჲთა ხედვად მარადის ძალთა მათ უხილავთა; ხოლო სანატრელ არს იგიცა და დაუცემელ ჭეშმარიტად, რომელი ხილულთა ამათ თუალთა მიერ მარადღე ღანუთა თვსთა დაალტობდეს წსენებისაგან სიკუდილისა ცრემლითა მით სანატრელითა. და მე ვჰგონებ, ვითარმედ არცა პირველ თქუმული იგი საზომი იპოოს სადა თვნიერ მეორისა მის.

55. ვიხილენ გლახაკნი, მანყინებელნი სიტყვთა მკვრცხლითა რაჲმე და ადრე მოდრიკნეს გულნი მეფეთანი წყალობად და ტკივილად მათ ზედა. და ვიხილენ კუალად გლახაკნი და დავრდომილნი სათნოებათაგან, რომელთა არა მკვრცხლითა, არამედ უფროჲს მდაბლითა და სანყალობელითა სიტყვთა ქენებისაჲთა, სიღრმეთაგან გულისათა, და ვითარცა სულისა მიერ განწირულისა, მეუფისა მიმართ ზეცათაჲსა ურცხვნელად და ტკივილით ღალადებდეს, და იძულებითა მით მათითა უიძულებელი იგი სახიერებაჲ და ბუნებაჲ მისი ტკბილი აიძულეს შეწყალებად მათდა.

56. რომელი ცრემლთა ზედა თვსთა ზუაობდეს და განიკითხვიდეს მათ, რომელნი არა ტიროდინ, მსგავს არს იგი კაცსა, რომელმან მიიღო მახკლი მეფისაგან მოკლვად მტერთა თვსთა, და დაუტევა ბრძოლად მტერთაჲ, და მითვე საჭურველითა სცა გულსა თვსსა და მოაკუდინა თავი თვსი.

57. არა-თუ ღმერთსა უწმს, ჳ, საყუარელნო, რაჲთამცა კაცი ტკივილითა გულისაჲთა იგლოვდა და ტიროდა, არამედ უფროჲსად ჰნებავს, რაჲთა სიყუარულითა მისითა იხარებდეს სული მისი.

58. საყუარელო, მოსჰე ცოდვად სრულიად შენგან და არღარა გიწმდენ ცრემლნი, რამეთუ არა ეწმარების კურნებაჲ, რომლისა თანა არა იყოს მიზეზი სენისაჲ.

59. არა იყო ადამს თანა პირველ მცნებათა გარდასლვისა ცრემლი, ვითარცა-იგი არცა შემდგომად აღდგომისა ყოფად არს მართალთა თანა, რაჟამს განქარდეს ცოდვად სრულიად, რამეთუ არა არს მუნ სალმოზად და მნუხარებად და სულთქუმად.

60. ვიხილე რომელთამე თანა გლოვად, და ვიხილე სხუათა თანა გლოვად ამისთვის, რამეთუ არა აქუნდა გლოვად. და აქუნდა მათ გლოვად, და ჰგონებდეს, თუ არა აქუს და კეთილითა მით უმეცრებითა აღუზუაველად ეგნეს. და ესენი არიან, რომელთათვის თქუმულ არს, ვითარმედ: „უფალმან განაბრძენის ბრმანი“ (ფსალმ. 145,8).

61. მრავალგზის სუბუქნი გონებითა აღზუავენებიან ცრემლთა ზედა, და ამისთვის ვიეთმე არა მიეცემის, რომელნიცა ძიებასა მათსა თავთა თვისთა აბრალებენ, და დაშჯიან სულთქუმითა და მჭმუნვარებითა და მნუხარებითა სულისადათა და ტკივილითა გულისადათა, და ესევეითარნი სახენი შეერაცხებიან მათ წინაშე უფლისა, ვითარცა ცრემლნი, დაღაცათუ იგინი არა ესრეთ ჰგონებენ და არცარად შეურაცხიან ესევეითარნი სახენი.

62. უკუეთუ განვიცადოთ, ვპოოთ საქმჴ საცინელი, რომელსა იქმან ეშმაკნი ჩუენ ზედა, რამეთუ მრავალგზის, რაჟამს განვძლით, ლმოზიერ-მყვნიან, და რაჟამს ვიმარხვიდით, განგკფიცხნიან გულნი, რადთამცა ამაოთა მათ და მტყუართა ცრემლთა მიერ ვსცეთით, და მივსცენითმცა თავნი ჩუენნი შუებად, რომელი დედად არს ყოველთა ბოროტთად. ხოლო ჩუენ გკღირს, საყუარელნო, რადთა არა შევიწყნაროთ ზაკუევად მათი, არცა მივერჩდეთ, არამედ უფროდსად წინააღუდგებოდით ყოვლითა გულითა და გონებითა ჩუენითა.

63. გულისწმა-ვჴყოფ მე ბუნებასა მას ლმოზიერებისასა და განკვრეველ ვარ, ვითარ გლოვად და მნუხარებად ენოდების, და იგი სულსა შინა სიხარულითა და მხიარულებითა შეზავებულ არს და, ვითარცა თაფლი გოლეული, ტკბილ

არს. ხოლო რასა ვისწავებთ ამისგან, გარნა ამას, ვითარმედ ჭეშმარიტად ღმრთისა ნიჭი არს ესევეითარი იგი ღმობიერებად სანატრელი.

64. არა იპოებინ მაშინ სულსა შინა სიტკობებად გულის-თქუმისად მწარჭ, რაჟამს ნუგეშინისმცემელი იგი შემუსრ-ვილთად შინაგან გულსა შინა დამკვდრებულ არნ.

65. ვისმინოთ, ძმანო, საქმჭ სარგებელი სულისად და მომყვანებელი ღმობიერებად და სინანულად: იყო აქა ბერი ვინმე, სახელით სტეფანე, რომელსა აქუნდა ცხორებად მე-უდაბნოებისა და მყუდროებისად, და დაეყვნეს მონაზონება-სა შინა მრავალნი წელნი, და შემკობილ იყო მარხვითა და ცრემლითა, და სხვთა მრავლითა ქველისსაქმითა სავსე იყო. და იყო სენაკი მისი მთასა სინასა, საყოფელსა წმიდისა და ღმრთისმხილველისა ელია წინაღსწარმეტყუელისასა, მთასა მას წმიდასა. ხოლო გულმან უთქუა მას სინანულსა უაღ-რესსა და უზეშთაესსა, და წარვიდა საყოფელსა მძოვართა-სა, ადგილსა, რომელსა ეწოდების სიდი, რომელ არს ჭირი, რომელი შორავს მონასტერთა სინისათა სამეოცდაათითა მილიონითა, ადგილსა, რომელსა არა არს ყოვლადვე ნუგე-შინისსაცემელი, არცა გზად კაცთად ყოვლადვე. და იყო მუნ ინროებით, ცრემლითა და სინანულითა ფიცხლითა. ხოლო შემდგომად ჟამთა მრავალთა, მოვიდა რად იგი დიდად სი-ბერედ, კუალად იქცა თვსსავე სენაკსა ამას წმიდასა მთასა სინასა, სადა-იგი ესხნეს ორნი მონაფენი პალესტინელნი, ღმრთისმოშიშნი ფრიად, რომელნი იმარხვიდეს თავთა მათ-თა სინმიდით.

66. ხოლო დაყვნა რად მუნ ბერმან მცირედნი დღენი, დასნეულდა, რომელსაცა შინა შეისუენა. და უწინარეს გარ-დაცვალებისა მისისა დღითა ერთითა, აღტაცებულ იქმნა გონებად მისი, და თუალნი მისნი ეხილნეს, და ხედვიდა იგი მარჯუენით და მარცხენით ცხედრისა მის, და რომელნი სხდეს მუნ, ესმოდა ზრახვად მისი, რამეთუ ვითარმცა ვიეთ-

განმე განიშჯებოდა. ოდესმე თქვს, ვითარმედ: „ჰე, მართალ, გარნა ამისთვის მიმარხავნ ეგოდენნი წელნი“; და კუალად თქვს: „არა ჭეშმარიტსა იტყვთ, არამედ სტყუით, რამეთუ არა მიქმნიეს ესე, რომელსა მწამებთ“; და კუალად თქვს: „მართალ, გარნა ამისთვის ვტიროდე და ვჰმსახურებდ“; და კუალად თქვს, რამეთუ: „არა მართალსა იტყვთ, არამედ სტყუით ჩემ ზედა“; და ოდესმე თქვს: „ჰე, ჭეშმარიტად, ჰე, მართალსა იტყვთ, და ამისთვის არაა მაქუს, რადმცა მოგიგე, გარნა წყალობაჲ ღმრთისაჲ მაქუს შემწედ ჩემდა“. და იყო ხილვაჲ საშინელი და შესაძრწუნებელი, საშჯელი შეუნდობელი და უხილავი. და უსაშინელესი ესე არს, რომელ რაჲ არა ექმნა, მასცა სწამებდეს.

67. ეჰა საკვრველი, რამეთუ დაყუდებული იგი და განშორებული იტყოდა რომელთამე ცთომათა მისთა ზედა, ვითარმედ: „ამას ზედა არაა მაქუს, რადმცა მიგიგე“ – რომელსა დაეყო მონაზონებასა შინა ორმეოცი წელი და აქუნდა ტირილი და გლოვაჲ ფრიადი.

68. ვადმე, ვადმე, საყუარელნო! სადა იყო მაშინ სიტყუად იგი ეზეკიელ წინაღწარმეტყუელისაჲ, რადთამცა ეთქუა მათდა, ვითარმედ: „რომელსაცა ზედა გპოო, განგიკითხო შენ – თქუა უფალმან“ (შდრ. ეზეკ. 33,13-16). ჭეშმარიტად, ვერარაჲ თქუა ესევითარი. რადსათვს-მე, ჰ, ძმანო? დიდებაჲ მხოლოსაჲ მის, რომელმან უწყის.

69. და ვიეთმე მითხრეს: „უწყის უფალმან, ვითარმედ ჴელითა თვსითა სცემდა საზრდელსა ვეფხთა და ლომთა და აფთართა უდაბნოსა გარე“. და ესევითარითა განკითხვითა განეშორა ჴორცთაგან. და თუ რაჲ იქმნა საშჯელი მისი, ანუ ვითარი განჩინებაჲ გამოვიდა მის ზედა, ანუ რაჲ იქმნა აღსასრული განკითხვისაჲ მის, არა საცნაურ-ყო.

70. ვითარცა დედაკაცმან ქურივმან, რომელმან ქმარი თვსი დაჰფლის, და ყავნ ძჴ მხოლოდშობილი, და შემდგომად ღმრთისა იგი აქუნ ნუგეშინისსაცემელად, ეგრეთვე სული,

რომელი შთავრდომილ იყოს ცოდვასა, არა არს სხუად ნუგეშინისცემად მისი ჟამსა სიკუდილისასა, გარნა შრომად შიმშილისა და წყურილისა და ცრემლნი.

71. ნუმცა ოდეს გალობენ ჳმატკბილობით ესევეთარნი თავით თჳსით, რამეთუ გლოვისა მავნებელნი არიან ესევეთარნი საქმენი, და უკუეთუ ესევეთართა მიერ გენებოს მონოდებად გლოვისად, უმეტესად განგეშოროს; რამეთუ გლოვად არს განმტკიცებული ტკივილი სულისა მჭურვალისად.

72. მრავალთა თანა წინამორბედ უვნებელობისა იქმნა გლოვად, რაჟამს მოსპო ვნებათა ნივთი და განწმიდა სული.

73. მითხრა ვინმე გლოვისა გამოცდილმან მუშაკმან, ვითარმედ: „ოდეს ვინები მიდრეკად ცუდადდიდებისა მიმართ, ანუ გულისწყრომისა, ანუ მუცლისა აღვსებისა, გულისსიტყუად იგი გლოვისად მიწერტნ შინაგან და მეტყვენ: ‘ნუ მიერჩი ამათ ესევეთართა საქმეთა, თუ არა – ვივლტოდი მე შენგან’. ხოლო მე მიუგი და ვჰრქვ მას: ‘არა ურჩ გექმნე შენ, ზ, მოყუასო, ვიდრე არა წარმადგინო წინაშე უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესა’“.

74. უფსკრულმან გლოვისამან ნუგეშინისცემად პოვა, ხოლო სინმიდემან გულისამან შეიწყნარა ბრწყინვალეზად საღმრთოდ. ხოლო ბრწყინვალეზად არს ძალი გამოუთქუმელი, რომელი იცნობების უცნაურად და იხილვების უხილავად.

75. ნუგეშინისცემად არს განსუენებად სულისა ტკივნეულისა და დამაშურალისად, რომელი ვითარცა ჩჩკლი, ტირნ მას შინა და ბრწყინვალედ იცინინ.

76. განსუენებად არს აღმართებად სულისა დადრეკილისად მწუხარებითა, რაჟამს ცრემლნი იგი საღმობისანი სიხარულისად შეიცვალნიან საკვრველებით.

77. ცრემლთა, რომელნი ჳსენებითა სიკუდილისადათა იყვნინან, შვეს შიში, და შიშმან შვა უშიშობად, და მერმე გამობრწყინდა სიხარული. და რაჟამს სიხარული იგი დაუსრულე-

ბელი სრულ იქმნა, გამოჩნდა ყუავილი იგი ბრწყინვალისა მის სიყუარულისაჲ.

78. შემუსრე თავი თვისი სიმდაბლითა და იტყოდე გულსა შინა თვისსა, ვითარმედ: „არა ღირს ვარ სიხარულსა ამას, რომელი-იგი მოინეოდის შენ ზედა“, რადთა არა იყო ადვილად შემწყნარებელ, და შეინწყნარო მგელი მწყემსისა წილ.

79. ნუ შეინწყნარებ ხილვათა, რაჟამს არა იყოს ჟამი ხილვათაჲ, არამედ მოითმენდ, ვიდრემდის თვთ იგი გეძიებდენ სიმდაბლისა შენისათვის, და მიგდევდენ და გენინენ, და მიაღსასრულადმდე უკუნისადმდე შენ თანა იყვნენ საქორწინესა მას წმიდასა და სულიერსა.

80. პირველად, ოდეს იცნის ყრმამან მცირემან მშობელი თვისი, იშუებნ და აღივისის სიხარულითა, ხოლო რაჟამს განეშორის მისგან ჟამ ერთ და კუალად მოვიდის, მაშინ აღივისის ყრმაჲ იგი სიხარულითა და მნუხარებითა: სიხარულითა – რამეთუ იხილა სასურველი იგი; ხოლო მნუხარებითა – რამეთუ მოაკლდა ჟამსა მას ყოველსა კიდე-ყოფისასა სიხარული იგი.

81. დაემალის დედაჲ შვილისაგან თვისისა, და ეძიებნ რაჲ იგი მნუხარებით, ხედავენ მას დედაჲ იგი და იხარებნ, და ესრეთ ასწავის, რადთა არაოდეს განეშორებოდის მას. „რომელსა ასხენ ყურნი სმენად, ისმინენ“ (მათ. 13,9), სიტყვსაებრ უფლისა ჩუენისა.

82. არა აქუნ ზრუნვაჲ, რომელსა ზედა გამოწყდის ბრძანებაჲ სიკუდილისაჲ, თუ ოდეს იქმნების მღერაჲ, არცა მიერჩინ ქეშმარიტი მონანული და მგლოვარჴ გემოთმოყუარებასა, ანუ ცუდადდიდებასა, ანუ გულისწყრომასა და მრისხანებასა.

83. გლოვაჲ ტკივილი არს მტკიცჴ სულსა შინა მონანულსა, რომელი დღითი-დღე დართავნ ტკივილსა ტკივილთა ზედა, ვითარცა-იგი საღმობაჲ შობადისაჲ დაერთვის ტკივილსა ზედა.

84. მართალ არს უფალი და სიმართლც უყუარს, რამეთუ ჭეშმარიტსაცა დაყუდებულსა ჭეშმარიტსა გლოვასა მისცემს, და ჭეშმარიტსაცა მორჩილსაცა მარადლე ახარებს და ნუგეშინის-სცემს.

85. რომელი ამათ ორთავე წესთაგანსა, რომელსაცა ჯერისაებრ აღასრულებდეს, იგი გლოვისაგან საუკუნოჲსა განრომილ არს.

86. განდევნე ძალლი იგი, რომელი ჟამსა გლოვისა შენისასა მოგიჯდეს და ღმერთსა უწყალოდ და შეუნდობელად სახელ-სდებდეს, რადთამცა განწირულებასა შთაგადო. რამეთუ იგივე, უკუეთუ გულისწმა-ჰყო, პირველ ცოდვისა მოგიჯდების და ღმერთსა მონყალედ და შემნდობელად უწესს.

87. სამარადისოდ ვსენებად სიკუდილისად შობს შიშსა, და შიში იგი მოიყვანებს გლოვასა, ხოლო რაჟამს გლოვად ჩუეულებითა დაემტკიცოს სულსა შინა, ვითარცა ბუნებად შეექმნების და ძნიად წარმავალ არს.

88. დაღაცათუ დიდთა მოღუანებათა აღვასრულებდეთ, ხოლო გული ჩუენი უღმობელად იყოს, უწყითმცა, ვითარმედ ვსცთებით, რამეთუ სამართალსა ვიტყვ, ძმანო, ვითარმედ: რომელთა შემდგომად ნათლისღებისა ჯორცნი მათნი შეაგინნეს, უღირს ეგევითართა კუალად ნათლისღებად ცრემლითა სინანულისაჲთა და ცეცხლითა მჭურვალებისაჲთა და წყალობითა ღმრთისაჲთა.

89. ვიხილე მე ვიეთმე თანა სრული იგი საზღვარი გლოვისაჲ, რამეთუ ტკივილისაგან გულისა მათისა სისხლსა აღმოჰყრიდეს პირით ცემითა მკერდისაჲთა. და მომეწესნა სიტყუად იგი, რომელი იტყვს, ვითარმედ: „იგუემა ვითარცა თივად და განწმა გული ჩემი“ (ფსალმ. 101,5).

90. ცრემლნი, რომელნი შიშისაგან იყვენენ, მათ თავით თჳსით აქუს ძრწოლად და დაცვად, ხოლო ცრემლნი სიყუარულისანი, ვიდრე სრული იგი სიყუარული არა მოსრულ

იყოს, ადვილად-რე წარსაპარველ არიან, გარნა-თუ ცეცხ-
ლი მჭურვალეებისაჲ უზომოდ ეგზეზოდის გულსა შინა ჟამსა
დინებისა მათისასა, და საკვრველ არს, ვითარ უმდაბლესი
იგი საზომი უუცთომელეს არს ჟამსა თქსსა.

91. არიან რომელნიმე ნივთნი, რომელნი განაწმობენ წყა-
როთა ჩუენთა; და არიან სხუანი, რომელნი არა განაწმო-
ბენ, არამედ მწკრესა და მწეცთა შობენ წყაროსა მას შინა.
და პირველთა მათ ნივთთა მიერ ლოთ ასულთა თქსთა თანა
ურჩულოდ დაეცა, ხოლო მეორეთა მათ მიერ ეშმაკი ზეცით
გარდამოვარდა.

92. რავედენ მრავალ არიან უკეთურებანი მტერთა ჩუენ-
თანი, ვითარ მანქანებითა მათითა მრავალგზის მშობელ-
თა მათ სათნოებისათა მშობელ უკეთურებისა ჰყოფენ, და
სიმდაბლისა მომატყუებელთა მათ ნივთთა ამპარტავანებისა
მომატყუებლად გამოაჩინებენ.

93. მრავალგზის მომატყუებელ ცრემლთა და ლმოზი-
ერებისა გუექმნების უდაბნოს გარე ყოფად, და ისნავე ესე
იესუდსგან, უფლისა ჩუენისა, და ელიადსგან და იოვანესგან
ნათლისმცემელისა, რამეთუ უდაბნოსა უკაცრულსა განე-
შორებოდეს ლოცვად.

94. ვიხილენ მე შფოთთაცა შორის და ქალაქთა აღძ-
რულნი ცრემლნი, ხოლო ამას ამისთვის იქმან მტერნი, რად-
თამცა ვჰგონებდით, ვითარმედ არარად გუევენების შფოთთა-
გან, და ესრეთ სოფელსამცა მივეახლენით. და ესე ჭეშმარი-
ტად ზაკულება და ღონე არს ეშმაკთად.

95. მრავალგზის ერთმან სიტყუამან განაბნის გლოვად,
ხოლო საკვრველ არს, უკუეთუ ერთმანდა სიტყუამან შემო-
იკრიბოს იგი.

96. არა საბრალოებელ ვიქმნეთ, საყუარელნო, ჟამსა
სიკუდილისასა, ვითარმედ არა ვქმნენით სასწაულნი და
არა ღმრთისვმეტყუელებდით და არა ვიყვენით უხილავთა
მხილველნი, არამედ სიტყუად მიცემად გვიც ღმრთისა, თუ

რად არა მარადის ვიგლოვდით. და ამისთვის გკლირს, ძმანო, რადთა ვტიროდით და ვიგლოვდეთ მარადის ცხორებისათვის ჩუენისა, და მივივლტოდით წინაშე ღმრთისა, რომლისაჲ არს დიდებაჲ ან და მარადის და უკუნიითი-უკუნისამდე. ამინ!

ესე მეშუდჳ კიბჳ არს. რომელი ამას ღირს-ქმნულ არს, მეცა შემწე მეყავენ, რამეთუ მას არღარა ევმარების შემწჳ, ვინაფთგან მეშუდისა მის კიბისა მიერ შუდეულთა ამის სანუთროფსა დღეთა შინა მონევენულნი ვნებათა ბილწებანი განუბანიან და წმიდა-ქმნილ არს.

ურისხველობისათვის და გულისწყრომისა

თავი 8

1. ვითარცა წყალი დაშრეტს ალსა ცეცხლისასა, ეგრეთვე ჭეშმარიტისა გლოვისა ცრემლნი ყოველსავე ალსა გულისწყრომისა და მრისხანებისასა დაშრეტენ. ამისთვისცა შეუდგინეთ გლოვისასა განშორებად გულისწყრომისა.

2. ურისხველობად არს გულისთქუმად ყუედრებისა და კდემისად განუძლომელი, ვითარცა-იგი რომელთა უყუარს ცუდი დიდება და არა განძლებიან ქებითა კაცთადათა.

3. ურისხველობად ძლევად არს ბუნებისად და უტკივარობად გინებათათვის, მოგებული მრავლითა ოფლითა და მოღუანებითა ფრიადითა.

4. სიმშკდე არს წესი აღუძრველი სულისად, რომელი გინებათა ზედა და ქებათა ერთად არნ.

5. დასაბამი ურისხველობისად არს დუმილი ბაგეთად გულითა აღძრულთა, და საშუალი არს დადუმებად გულისსიტყუათად წულილადითა აღძრვითა სულისადათ; ხოლო აღსასრული არს აღუშფოთებელი დანყნარებად ბერვასა შინა ქართა არანმიდათასა.²⁹

6. რისხვად აღძრვად არს სიძულილისა ფარულისად და ძკრისწესენებისა უჩინოდასა.

7. გულისწყრომად გულისთქუმად არს ბოროტის-ყოფისათვის მარისხებელთა მიმართ მისთა.

8. სიცხარწ განჭურვება არს გულისად უჟამო.

9. განმნარებად აღძრვად არს დანერგული სულსა შინა უგემური.

²⁹ „ბნელისა ქარად“ უკეთურებისა გულისსიტყუათა იტყვს. (ხელნაწერთა ტექსტებში მითითებული არაა, თუ რომელ მუხლს ეკუთვნის ეს განმარტება).

10. გულისწყრომად არს მეყსეული აღშფოთებად დაწყნარებულეებისად, და უშუერებად არს იგი სულისად.

11. ვითარცა-იგი გამოჩინებითა ნათლისადათა უჩინო იქმნების ბნელი, ეგრეთვე გამოჩინებითა სიმდაბლისადათა ყოველი შფოთი და გულისწყრომად უჩინო იქმნების.

12. რომელნიმე კაცნი არიან, რაჟამს განრისხნენ, მეყსა შინა კუალად დასწყნარდებიან, და ამისთვის უდებ არიან ღწოლად და განკურნებად ვნებისა მის მათისა, და არა მოივსენებენ უბადრუკნი სიტყუასა მას, რომელი წერილ არს, ვითარმედ: „ნამი იგი გულისწყრომისა მისისადა არს დაცემა მისდა“ (შდრ. ზირ. 1,22).

13. რომელიმე ნისქული მალე არს და ნამსა შინა უმეტეს დაჰფქავს, ვიდრელა სხუად – დღე ყოველ, და მსწრაფლ შეჰმუსრავს იფქლსა მას და ყოველსავე ნაყოფსა სულისასა, და ამისთვის თანა-გუაც კრძალვად ფრიადი.

14. მრავალგზის იქმნის აღტყინებად აღისა დიდისადა სიმძაფრისაგან ქარისა, რომელმან ერთსა ნამსა უფრო მონჯს და მოაოვრის ყანად სულისადა, ვიდრელა სხუამან ნებიერად აღგზებულმან აღმან – დღე ყოველ.

15. ნუმცა ამას უმეცარ ვართ, ჰ, საყუარელნო, ვითარმედ მრავალგზის ეშმაკნი მეყსა შინა განგუეშორნიან, რადათ დიდნი იგი ვნებანი, ვითარცა მცირენი უდებ-ვყვენეთ და ესრეთ უკურნებელად მოუძღურდეთ მათ მიერ.

16. ვითარცა-იგი ქვად მქისწ, ეკლოანი და კორძოანი, ოდეს იგორვებოდის შორის ქვათა მრავალთა, მოიგლისების და მოიქმნების წრფელად სიმქისისა მისგან და უწრფელობისა, ეგრეთვე სული, ცხარი და ფიცხელი და მრისხანე, ოდეს აღერიოს და იქცეოდის მრავალთა კაცთა თანა ძლიერთა და ფიცხელთა მოლუანეთა, ეგევითარი უცილობელად ამათ ორთაგანსა ერთსა საქმესა შეემთხვოს: ანუ მოთმინებითა ვნებისა მისგან განიკურნოს, ანუ განეშოროს მათგან და იცნას უძღურებად თვისი.

17. კაცი მრისხანე ნებსით თჳსით განცოფებული არს, რამეთუ ძლეულ არს ჩუეულებათაგან პირველთა, და თჳნიერ ცნობისა მისისა ბორგს და დაეცემის.

18. არარაჲ არს მონანულისათჳს უბოროტეს გულისწყრომისა, რამეთუ სინანულსა ფრიადი სიმდაბლჳ ეჭმარების, ხოლო გულისწყრომაჲ ყოვლისაჲე ამპარტავანებისა სახე არს.

19. ესე არს დიდი სიღრმჳ სიმშკდისაჲ, ოდეს მახლობელად იყოს მისსა შემანუხებელი და გული მისი იყოს მყუდროებით, და არა მოაკლდებოდის სიყუარულსა მისსა. და კუალად ესე არს დიდი სიბოროტჳ გულისწყრომისაჲ, რომელ, დაღაცათუ მარტოდ იყოს, ბორგდეს და ჰბრძოდის შემანუხებელსა მას მისსა.

20. ვითარცა-იგი სული წმიდაჲ მშკდობაჲ და ყუდროებაჲ არს სულისაჲ, ეგრეთჲე გულისწყრომაჲ აღმაშფოთებელი და აღმამრლუეველი არს სულისაჲ, და ამისთჳს არარაჲ არს ესრეთ სულისა წმიდისა ჩუენდა მოსლვისაგან დამაყენებელ, ვითარ გულისწყრომაჲ.

21. ჩუენ უწყით, ვითარმედ მრავალ არიან და ბოროტ ნაშობნი გულისწყრომისანი, გარნა ერთი ნაშობთა მისთაგანი ოდენ თჳნიერ ნებისა მისისა დაღაცათუ მედგარ არს, არამედ ოდესჲე სარგებელ იყვის. რამეთუ ვიხილენ კაცნი აღბორგებულნი გულისწყრომითა, და ძკრისჴსენებაჲ, რომელი იყო დაფარულ მრავლით ჟამითგან მათ შორის, გამოაცხადეს, და ვნებითა ვნებასა უძკრესსა განერნეს, რაჟამს შემანუხებელმან მან გულსავსე-ყვნა იგინი საქმისა მისთჳს, ანუ-თუ შენდობაჲ ითხოვა. და ვიხილენ სხუანი, რომელთა აქუნდა სულგრძელებაჲ პირუტყული, და დუმილითა მით ნივთებდეს და აღავსებდეს გულთა მათთა ძკრისჴსენებითა, და უძკრესად ეშმაკეულთა და ცოფთასა შევრაცხენ უბადრუკნი იგი, რამეთუ იქმნეს თავით თჳსით მტერ კეთილისა, ვითარცა შევარდენი – ტრედისა.

22. საყუარელნო, ფრიადი ზრუნვად გკლირს და კრძალვად გუელისა ამისგან მრისხანებისა, რამეთუ ბუნებადცა თანაშემნედ აქუს მას, ვითარცა-იგი სიძვისასაცა.

23. ვიხილენ მრისხანენი, რომელნი სიმრავლისა მისგან განმწარებისა მათისა საზრდელსა განეყენნეს, და გესლსა ზედა გესლი დაურთეს პირუტყყულითა მით მარხვითა. და ვიხილენ სხუანი, რომელთა გულისწყრომად იგი მიზეზად მოიპოეს, და ნაყროვანებად მისცნეს თავნი მათნი, და ვითარცა კლდისაგან მალლისა მთხრებლსა ღრმასა გარდამოიჭრნეს. და ვიხილენ სხუანი გონიერნი, რომელთა, ვითარცა მკურნალთა ჴელოანთა, ორივე შეზავეს, და ზომითისა მის ნუგეშინისცემისაგან დიდად სარგებელ-ეყო.

24. გალობად ჟამობისად ზომითი ოდესმე გულისწყრომასა სულისასა დაანყნარებს, და ოდესმე გემოთმოყუარებასა შეენევის, ოდეს უზომოებით იქმნებოდის და უჟამოდ, ამისთვის ჟამისა და ზომისაებრ ვიწმარებდეთ მას.

25. სიტყვსგებად მდაბალი დაანყნარებს გულისწყრომასა, და სიტყვსგებად ფიცხელი აღაორძინებს გულისწყრომასა. და ამისთვის ჯერ არს, რადთა ყოველსავე ზედა სიმდაბლჴ თანა გუყვეს.

26. ვიყავ ოდესმე გარე სენაკისაგან ჩემისა საჭმრისა რაღსათვსმე, და მესმა კაცთა ვიეთმე დაყუდებულთად, რომელნი სიმრავლისაგან სიცხარისა და გულისწყრომისა მათისა სენაკებსა შინა მათსა თავით თვსით, ვითარცა კაკაბნი გაილანთა შინა, ჰკორტნიდეს და იბორგებოდეს, და მიმოიჭრებოდეს პირსა ზედა მათსა მძკნვარებისაგან მათისა, ვითარლამცა შემანუხებელი იგი მათი თანაუდგა წინაშე მათსა. ხოლო მე ვარქუ მათ და განვაზრახე ღმრთისმოშიშებით, რადთა არა დაეყუდნენ ყოვლადვე მარტოებით, რადთა არა გარდაიქცენ კაცთა ბუნებისაგან და იქმნენ ეშმაკ.

27. ვიხილენ კუალად გულნი ვნებულნი და მწკრითა სავსენი, ჴორცთამოყუარენი, დაჴსნილნი და მღერისა და

განცხრომისა მოყუარენი, მიდრეკილნი მოყუსობასა ჭაბუკ-
თასა, და პირთა შემკობისა მოყუარენი, რომელთა გამოურ-
ჩიე დაყუდებად, ვითარცა მტერი ესე ვითართა ვნებათა და
მწკრეთად, რადთა არა კაცთა ბუნებისაგან პირუტყუთა ბუ-
ნებად გარდაიქცენ.

28. ვიეთმე უკუე მრქუეს მე, ვითარმედ ამათ ორთაგან-
ვე სანყალობელად იძლევიან, რომელნი-იგი სრულიად და-
ვაყენენ ნებასა შინა თვსსა ყოფისაგან, და განვაზრახე მოძ-
ღუართა მათთა სიყუარულით, რადთა ოდესმე დაყუდებით
და ოდესმე ერსა შორის განაგებდენ ყოფასა მათსა, და ყო-
ველივე მოძღურისა მიმართ მივაგდეთ, რადთა ვითარცა ენე-
ბოს, ვნებათა მათთაებრ განაგებდეს.

29. გემოდსმოყუარებამან თავსა თვსსა ოდენ, და ნუუკუე
ერთსა თანამზრახვალსა მისსა სხუასაცა ავნის, ხოლო მრის-
ხანებამან მრავალგზის, ვითარცა მგელმან, ყოველივე სამწ-
ყსოდ აღაშფოთის და მრავალნი სულნი მდაბალნი მოწყლის.

30. ბოროტ არს გულისწყრომისა მიერ დაბნელება თუ-
ალთა სულისათად, ვითარცა იტყვს მეტყუელი იგი, ვითარ-
მედ: „შეშფოთნა გულისწყრომითა თუალი ჩემი“ (ფსალმ.
6,8). და უძკრეს არს, რაჟამს ბაგეთა მიერცა გამოჩნდეს
მრისხანება იგი სულისა; ხოლო ჴელთა განმარტება ყოვ-
ლადვე მტერ და უცხო არს მონაზონთა მოქალაქობისაგან.

31. უკუეთუ გნებავს აღმოღება ნუელისა და თუალისაგან
ძმისა, ეკრძალე, რადთა არა საოლავისა ნილ უოლნე ისრითა:
ესე იგი არს სიტყვსგება და სახწ ფიცხელი და ბოროტი;
ხოლო საოლავი არს მოძღურება სიმშკდით და მხილება
სულგრძელებით.

32. იტყვს მოციქული, ვითარმედ: „ამხილე, შეჰრისხენ
და ნუგეშინის-ეც“ (2 ტიმ. 4,2), და არა თქუა, თუ: „გუემე“.
ხოლო უკუეთუ არა ეგების თვნიერ ცემისა, ჰ, წინამძღუარო,
მაშა ჟამითი-ჟამად ნუ ჴელითა თვსითა, არამედ სხუათადთა.

33. უკუეთუ გამოვეძიებდეთ, ვპოოთ მრავალნი მრის-

ხანენი, გულსმოდგინებით აღმასრულებელნი მარხვისა და მღვდარებისა და დაყუდებისა; რამეთუ ესე არს ნებაჲ ეშმაკისაჲ, რადთამცა აღმაორძინებელნი იგი მის ვნებისა ნივთნი დაარწმუნნა, ვითარცა სინანულისა და მოღუანებისა მიზეზითა განმრავლებად მათ შორის.

34. უკუეთუ ერთი მგელი, ვითარცა ვთქუთ, შემძლებელ არს სამწყსოჲსა ყოვლისავე აღშფოთებად თანაშენწენითა ეშმაკისაჲთა, შემძლებელ არს სადმე ერთიცა ძმაჲ ბრძენი, ვითარცა თხიერი ზეთითა სავსე, დაწყნარებად ღელვათა თანაშემწეობითა ანგელოზისაჲთა. და ვითარცა პირველი იგი მიიღებს დიდსა საშჯელსა, ეგრეთვე ამან მოიღოს ღმრთისაგან დიდი სასყიდელი, და სახე სარგებლის ექმნას ყოველთავე.

35. დასაბამი სანატრელისა ურისხველობისაჲ არს სიმწარით და ტკივილითა გულისაჲთა მოთმინებაჲ კდემისა და ყუედრებისაჲ და გინებისაჲ, ხოლო საშუალი – რადთა შეუნუხებელად იყოს მათ შინა. ხოლო სისრულე ესე არს (თუ ოდენ იპოოს ვინ), რადთა ვითარცა ქებაჲ შეერაცხოს გინებაჲ.

36. გიხაროდენ პირველო, ცოცხლებით იყავ მეორეო, ნეტარ ხარ უფლისა მიერ და მხიარულ იყავ მესამეო, სრულ საზომითა.

37. ვიხილე სანყალობელი მრისხანეთა შორის ხილვად, რომელი ამპარტავანებისაგან ფარულად მოიწეოდა მათ ზედა, რამეთუ განრისხნებოდეს, და მერმე, რამეთუ იძლინეს მრისხანებისაგან, კუალად განრისხნეს. და მიკვრდა, ვხედევდ რაჲ, ვითარმედ დაცემითა დაცემასა შჯიდეს, და ცოდვითა ცოდვასა ზედა შურს-იგებდეს. და შემეწყალნეს იგინი, და მანქანებათათჳს ეშმაკისათა ესრეთ დამიკვრდა, რომელ კნინლა-და სასოებაჲ თავისა ჩემისაჲ განვიწირე.

38. რომელი ხედვიდეს თავსა თჳსსა ძლეულსა მრისხანებისაგან და ამპარტავანებისაგან, უკეთურებისაგან და ორგულებისა, და ენებოს, რადთამცა აღმოიჭადა მათ ზედა

მახვლი სიმშკდისაჲ ორპირი, მივედინ ეგვეითარი იგი კრე-
ბულსა ძმათა ფიცხელთასა და შევედინ მუნ, ვითარცა სა-
ხლსა სამურკნველოსა, განმბანელსა ბილნებათასა და
მაცხოვნებელსა სულისასა, და მუნ იყოფოდის, უკუეთუ ჰნე-
ბავს, რათა სრულიად განმდეს ვნებათა მათგან, რაჟამს-
იგი გინებათაგან და შეურაცხებათა იგუემებოდის გონებაჲ
მისი, გინა-თუ ჴორცნიცა, და დაითრგუნვოდის და ინიხნე-
ბოდის, ვითარცა სამოსელი, და შეიმუსრვოდის, და ესრეთ
ყოველივე ბილნებაჲ, რომელი არს სამოსელსა მას სულისა
მისისასა, განმდეს და განირცხას კეთილად.

39. დაგარნმუნენ სიტყუამანცა სოფლიომან და ცან, ვი-
თარმედ უპატიოებაჲ და კდებაჲ და გინებაჲ განმბანელი არს
ვნებათა სულისათაჲ. რამეთუ იტყოდიან სოფლიონნი სიქა-
დულთი ურთიერთას, რაჟამს ვისდამე ფრიად ეგინის, ვი-
თარმედ: „იგი ვინმე განვრცხი და განვბანე“, და ჭეშმარი-
ტად ესრეთ არს.

40. სხუად არს ახლადმოსრულთა თანამყოფი იგი გლო-
ვისა მიერ ურისხველობაჲ და სხუად არს სრულთაჲ იგი სრუ-
ლიადი მოსპოლვაჲ გულისწყრომისაჲ და აღუძრველობაჲ.
რამეთუ პირველთა მათ მიერ, ვითარცა ჭიმითა და აღკრი-
თა, შეკრულ არს ცრემლთაგან და გლოვისა ვნებაჲ იგი; ხო-
ლო მეორეთა მათ მიერ, ვითარცა გუელი, მახვლითა მით
უვნებელობისაჲთა მომკუდარ არს.

41. ვიხილენ სამნი მონაზონნი, რომელნი ერთბამად
იგინნეს ვიეთგანმე; და ერთი იგი შენუხნა, რამეთუ იგინა,
გარნა დადუმნა; ხოლო მეორე მხიარულ იქმნა თავისა თვ-
სისა გინებისათვის, ხოლო შენუხნა მაგინებელისა მისთვის,
რამეთუ ევნო მას; ხოლო მესამემან გამოისახა გულსა თვისა
ვნებაჲ მოყუსისაჲ მის და ცრემლოოდა მჴურვალედ, და იყო
მათ სამთა შორის ხილვაჲ მუშაკთა შიშისა და სასყიდლისა
და სიყუარულისათაჲ.

42. ვითარცა-იგი მჴურვალეებაჲ თავქედისაჲ ერთად

ითქუმის სახელითა, ხოლო მრავალნი და არა-ერთი აქუს მიზეზი აღძრვისა მისისაჲ, ეგრეთვე არს აღძრვაჲ იგი გულისწყრომისაჲ და სხუათა მათ ვნებათა ჩუენთა. რამეთუ მრავალნი და თითოფერნი მიზეზნი ჰქონან თითოეულსა, და ამისთვის ვერ შესაძლებელ არს, რადთამცა კურნებისა მათისა საქმე ერთ სახედ განვაგეთ, არამედ ამას ვიტყვ, რადთა ისწრაფოს, რომელსა სენი იგი აქუნდეს, და სენისა მისებრ და მიზეზთა მისთაებრ ყოს კურნებაჲცა.

43. ყოვლისა უპირატეს ჯერ არს, რადთა მიზეზი გამოიძიოს სენისა თვისსაჲ თითოეულმან, რადთა რაჟამს მიზეზი პოოს, მას ზედა მიიღოს წამალიცა და კურნებაჲ მოღუანებითა ღმრთისაჲთა და მოსწრაფებითა მკურნალთა სულიერთაჲთა.

44. ვითარცა სახით და იგავით შემოვკრბეთ სულითა და ვყოთ გამოძიებაჲ მიზეზთაჲ ამის სენისაჲთა, თუ ვინაჲ მოვალს, ანუ რაჲ არს კურნებისა მისისა სახე. და რომელთცა გნებავს, მოვედით სულიერსა ამას და უხილავსა სამშჯავროსა ჩუენსა, და დავსხდეთ და გამოვიძიოთ პირველთქუმულისა ამის ვნებისთვის მრისხანებისა.

45. ვითარ-მე ვპოვნეთ მიზეზნი ამის სენისანი, ჰ, ძმანო, ანუ ვითარ ვცნათ მშობელი ამის უხილავისა მტერისაჲ?! გარნა მოვედით და ვილუანოთ და შევკრათ გულისწყრომაჲ ესე მძლავრი, და უხილავსა მას უხილავნიცა საკრველნი მოუძივნეთ, და ვაჭიროთ სიმშკდითა, რამეთუ ესე არს მომზავებელი საკრველი მისი; და ვსცეთ და ვგუემოთ სულგრძელებითა, და მივსცეთ იგი წელთა ყოვლადწმიდისა სიყუარულისათა, და მან წამოითრიოს და დაადგინოს იგი სამშჯავროსა მას უხილავსა, და მერმე ვკითხოთ პირითა მით გონებისაჲთა და ვჰრქუათ:

„გკთხარ ჩუენ, ჰ, უცნობელო და უგუნურო და უპატიოო და დაუნყნარებელო! გკთხარ ჩუენ, რაჲ არს სახელი მამისა შენისაჲ, და რაჲ ეწოდების უკეთურსა მას დედასა

შენსა, რომელმან-იგი ბოროტად გშვა შენ, ანუ რად არს სახელები ბოროტთა მათ და ბილნთა ძეთა და ასულთა შენთა, ანუ-თუ რომელნი საქმენი არიან, რომელნი ჰბრძვანან და მოაკუდინებენ მედგრობასა შენსა?“

და მერმე მომიგოს მან და მრქუას ჩუენ, ვითარმედ: „მშობელნი ჩემნი მრავალ არიან, და მამად ჩემი არა ერთ არს. რამეთუ დედანი ჩემნი არიან: ცუდადმზუაობრობად და ვეცხლისმოყუარებად და ნაყროვანებად და ოდესმე სიძვადაცა; ხოლო მამანი ჩემნი არიან სიმაღლჳ და ვახში; ხოლო შვილნი ჩემნი არიან ძკრისწესენებად, სიძულილი, მტერობად და სიტყვსა თვისსა დამტკიცებად.

ხოლო მტერნი ჩემნი, რომელთა მიერ ან შეკრულ ვარ, არიან ურისხველობად და სიმშკდჳ; და მბრძოლი და წარმწყმედელი ჩემი სიმდაბლჳ არს; ხოლო ვინ არს მშობელი მისი, თვისსა ადგილსა თვთ მას ჰკითხეთ“.

ღმერთმან მოგუეცინ ჩუენ, ძმანო, სიმდაბლჳ, წარმწყმედელი ამის ვნებისად, მადლითა ღმრთისათა, რომლისად არს დიდებად უკუნითი-უკუნისამდე. ამინ!

მერვესა ამას კიბესა შინა იპოების გკრგკნი ურისხველობისად, და რომელსა ბუნებით აქუნდეს ესე გკრგკნი, ნუუკუე-და არა აქუს სხუადცა; ხოლო რომელსა ოფლით და შრომით მოეგოს, მას ყოველთავე რვათა მათ ვნებათადა უძლევიეს.

ძკრისწესენებისათვის

თავი 9

1. სათნოებანი წმიდანი მსგავს არიან კიბესა მას, რომელი იხილა იაკობ, რამეთუ შემდგომითი შემდგომად შესლვითა მათ შინა აღამაღლებენ კაცსა ცადმდე. ხოლო ბოროტნი საქმენი მსგავს არიან ჯაჭუთა მათ, რომელნი დასცვკეს მოციქულისა პეტრესგან, რამეთუ ესრეთ ვნებანი ერთიერთისა დამოკიდებულ არიან და შთაიყვანებენ სულსა ჯოჯოხეთად. ამისთვისცა გუესმა ანლა გულისწყრომისა არაწმიდისა მიერ, იტყოდა რად, ვითარმედ: „ნაშობი მისი არს ძკრისწესენება“. ამისთვისცა, ან შემდგომად მშობელისა, შვილისაცა მისისა უკეთურისათვის ვთქუათ.

2. ძკრისწესენება არს გულისწყრომისა გესლი, ცოდვათა დამმარხველი, სიმართლისა სიძულილი, სათნოებათა წარმწყმედელი, გესლი არს სულისა მომაკუდინებელი, მატლი არს გონებისა მჭამელი, სირცხვლი არს ლოცვისად,³⁰ დამახრწველი არს ვედრებათად, უცხოებად არს სიყუარულისაგან, სამშჳალი არს სულისად, საქმწ არს უგემური, სიტკბოებითა სიმწარისადათა მრისხანეთა მიერ საყუარელი, ცოდვად არს სამარადისოდ, ურჩულოებად არს დაუძინებელი, უკეთურებად არს ყოველსა ჟამსა და ყოვლადვე.

3. ერთი არს ესეცა ბნელთა მათ და ბოროტთა ვნებათაგანი – ძკრისწესენებასა ვიტყვ – ნაშობთაგანი და არა მშობელთად და უფროდსად მშობელთაგანიცა.³¹ ამისთვის არა მნებავს მისთვის მრავლისმეტყუელებად.

³⁰ „სირცხვლი არს იგი ლოცვისად“, რამეთუ, რაჟამს ვიტყოდით, ვითარმედ: „მოგკტევენ თანანადებნი ჩუენნი, ვითარცა ჩუენ მიუტევენთ თანამდებთა ჩუენთა“, მაშინ ძკრისწესენებად სირცხვლ არს ჩუენისა მის ლოცვისად.

³¹ ამისთვის არს „მშობელთაგანი“, რამეთუ ზუაობით გულისწყრომად შობს ძკრისწესენებასა, ხოლო ძკრისწესენებად შობს შურსა და კაცისკლვასა.

4. რომელი მძლე-ექმნა გულისწყრომასა, მან მოსპო ძკრისწსენებად, ხოლო ვიდრემდის მამად ცოცხალ იყოს, შეუძლებელ არს, თუმცა არა შვილ ესხნეს მას.

5. რომელმან მოიგო სიყუარული, იგი უცხო იქმნა შური-საგან, ხოლო რომელსა აქუნდეს მტერობად, არა დაელიოს მას შრომად ცუდი და წარწყმედად სულისაჲ.

6. ტაბლამან სიყუარულისამან დაჰწსნის სიძულილი, და ნიჭმან წმიდამან მოამდოვრის და დაანყნარის სული.

7. ტაბლად განუკრძალველი დედად არს კადნიერებისაჲ, და სარკუმლით სიყუარულისაჲთ შევიდის ნაყროვანებაჲ.

8. ვიხილე სიძულილი, რომელმან დაჰწსნა სიძვისა კრულეზად დაძუელეზული; და ვიხილე მუნვე ძკრისწსენებაჲ, რომელმან საკრველი იგი სიძვისაჲ შეუკრველად დაიცვა მიერითგან, და დამიკვრდა: ვითარ ეშმაკმან ეშმაკი განდევნა? და ნუჟუე საქმწ არს ესე განგებულეზისა ღმრთისაჲ და არა ეშმაკთაგან.

9. სიყუარული მტკიცწ ბუნებითი განშორებულ არს ძკრისწსენებისაგან, არამედ საკრძალავ არს, რამეთუ სიძვაჲ ადვილად მიეახლების მას, და გამოჩნდების ფარულად ტრედსა მას შორის სიყუარულისასა ტილი იგი სიძვისაჲ.

10. უკუეთუ ძკრისმოწსენე ხარ, ძკრისმოწსენე იყავ ეშმაკთათვს, და უკუეთუ ემტერები, მტერი იყავ ჳორცთა შენთაჲ მარადის.

11. უმადლოჲ და მზაკუვარი მეგობარი არს გუამი, რამეთუ რაჲზომცა განუსუენებდეთ, უმეტესად გუავნებს.

12. ბოროტი თარგმანი არს წიგნთაჲ ძკრისწსენებაჲ, რამეთუ თვსისა უკეთურებისა წამებად მოიყვანებს მათ.

13. არცხვნებდინ მას ლოცვაჲ უფლისა იესუჲსი, რომლისა თქუმად ვერ ძალ-გვც, უკუეთუ იგი გუაქუნდეს ჩუენ თანა.

14. რაჟამს ფრიად ისწრაფო და ვნებისა მის სრულიად გულისაგან აღმოგდებად ვერ უძლო, მაშინ ზედაჲსზედა შეუვრდებოდე შემანუხებელსა მას და გარეგან აჩუნებ-

დი მისა მიმართ სიყუარულსა, რადთა ესრეთ რად იქმოდი, შეგრცხუენეს მხილებითა სკნიდისისადათა, და სრულიად შეინყნარო სიყუარული მისი გულადცა.

15. გნებავს თუ ცნობაჲ, უკუეთუ სრულიად განკურნებულ ხარ ვნებისა მისგან, ესე გაქუნდინ სასწაულად: არათუ ოდეს შემანუხებელისა მისთვის ილოცვიდე, არცა ოდეს ახარო ძღუნითა, არცა რაჟამს მიხადო პატივისცემად, არამედ რაჟამს გესმას მონვენული მის ზედა სულიერი გინა ჯორციელი განსაცდელი, და ვითარმცა შენზედა მონვენულიყო, ესრეთ გელმოდის და სცრემლოოდი, მაშინ უწყოდე, ვითარმედ განთავისუფლებულ ხარ ძკრისჯსენებისაგან.

16. დაყუდებული ძკრისმოჯსენე ასპიტი არს დამალული და გესლი სასიკუდინჯ თავსა შორის თქსსა უტვირთავს.

17. ჯსენებამან ვნებათა ქრისტესთამან განკურნოს ძკრისჯსენებაჲ, რამეთუ ძკრუჯსენებლობისა მისისაგან და სიმშკდისა სირცხვლეულ იქმნის იგი.

18. შეშასა ლბილსა შინაგან იშვებიან ჭიანი, და დაყუდებულთა დაჯსნილთა და მედგრად მდუმარეთა შეუჯდის ძკრისჯსენებაჲ.

19. რომელმან განიშოროს იგი, პოოს მან შენდობაჲ ცოდვათაჲ, ხოლო რომელი შეეყოს მას, შორს არს ნყალობისაგან ღმრთისა.

20. მრავალთა მისცნეს თავნი მათნი შრომათა ფიცხელთა, რადთა შეენდვნენ ცოდვანი, ხოლო კაცმან ძკრუჯსენებელმან უსწრის მათ, რამეთუ იტყვს უფალი, ვითარმედ: „მიუტევეთ და მიგეტევენენ თქუნ“ (ლუკ. 6,37) ცოდვანი.

21. სასწაული ჭეშმარიტისა სინანულისაჲ არს ძკრუჯსენებლობაჲ. ხოლო რომელსა აქუნდეს იგი¹ და ჰგონებდეს თუ ინანის, მსგავს არს იგი კაცსა, რომელსა ენების ძილსა შინა სირბილი ჭეშმარიტი.

¹ ე.ი. ძვირისხსენება (რედ.).

22. ვიხილენ ძკრისმოწსენენი, რომელნი ამხილებდეს სხუათა ძკრისმოწსენეთა ძკრისწსენებისათჳს, და სიტყუათა თჳსთაგან სირცხჳლელ იქმნეს, და ვნებისა მისგან დასცხრეს.

23. ნუმცა ვინ ჰგონებს, თუ მცირწ ვნებაჲ არს ესე უკეთური, რამეთუ ესრეთ დიდ არს, ვიდრეღა მრავალგზის მოღუანეთაცა და სულიერთა დასცემს. ხოლო ჩუენ ვხადოდით უფალსა, რადთა გკწსნეს მისგან, რამეთუ მისი არს დიდებაჲ უკუნითი-უკუნისამდე. ამინ.

ესე მეცხრწ კიბწ არს. რომელმან მოიგოს ესე, კადნიერებით ითხოვდინ იგი შენდობასა ცოდვათასა.

ძკრისზრახვისათვის და განკითხვისა

თავი 10

1. ესრეთ ვჰგონებ, ვითარმედ არავინ უმეცარ არს გონიერთაგანი, რამეთუ სიძულილისა და ძკრისწესნებისაგან იშვების ძკრისზრახვად, ამისთვის შეუდგინე ნაშობი მშობელთა მისთა წესისაებრ.

2. ძკრისზრახვად ნაშობი არს სიძულილისად, სენი არს წურილი და ფარული და იდუმალ შემავალი, და წურბელი არს გამომწოელი სისხლსა სიყუარულისასა და უჩინომყოფელი მისი, ორგულებად არს გულისად, მომატყუებელ არს ბილწებათა და სიმძიმეთად, უჩინომყოფელი არს სინმიდისად.

3. მესმა ოდესმე, რამეთუ კაცნი უზრახვიდეს ვიეთმე, ხოლო მე შევრისხენ და ვამცენ მათ, რაფთა დასცხრენ, ხოლო მოქმედთა მათ ბოროტისათა მომიგეს და მრქუეს მე ესრეთ, ვითარმედ: „სიყუარულისა მისისათვის და ზრუნვისათვის, რომელი გუაქუს მისთვის, ვჰყოფთ ამას“. და მიუგე და ვარქუ მათ: „დასცხერით ესევითარისა სიყუარულისაგან ხენეშისა და მედგრისა, რაფთა არა განაცრუოთ წინაღწარმეტყუელი, რომელი იტყვს, ვითარმედ: „რომელი იტყოდა მოყუსისა თვისისათვის ძკრსა, იგი გარეს-გარე ვდევენე“ (შდრ. ფსალმ. 100,5).

4. უკუეთუ გიყუარს იგი, ულოცევდ მას და ნუ ძკრსა უზრახავ, რამეთუ ღმერთი ლოცვითა შეენევის მას და შეინყალეზს.

5. გულისწმა-ყავ, ძმაო, და იხილე, რამეთუ იუდა კრებულსა შორის მოწაფეთასა იყო, და ავაზაკი კრებულსა შორის კაცისმკლველთასა, და ერთსა წამსა საკკრველებით იგი ცხონდა, და იგი წარწყმდა; და ამას თუ გულისწმა-ჰყოფდე მარადის, დიდად სარგებელ-გეყოს არა განკითხვად მოყუსისა.

6. რომელსა ენებოს ძლევად განკითხვისა, ნუ ძმასა თვს-სა მიაჩემებნ ცთომასა, რომელი იხილოს მის თანა, არამედ ეშმაკსა, რომელმან მოაგონა მას იგი, რამეთუ არავის ჰნებავს შეცოდებად ღმრთისად, დაღაცათუ უდებებითა ჩუენითა ვიძლევით, და არავინ არს იძულებით ძლეული.

7. ვიხილენ კაცნი, რომელთა ცოდეს ცხადად და შეინანეს ფარულად, და რომელნი-იგი ვითარცა მეძავნი განვიკითხენ, იყვნეს წინაშე ღმრთისა, ვითარცა წმიდანი, რამეთუ სინანულისა მიერ განწმედილ იყვნეს.

8. ნუ ერიდები მას, რომელი შენდა მომართ ძმასა ძვრსა უზრახვიდეს, არამედ არქუ მას, ვითარმედ: „დასცხერ, ძმაო, რამეთუ მე მარადლე უძვრესთა საქმეთა ვიქმ, და ვითარ უძლო მისსა განკითხვასა?“ და ორი სარგებელი ჰქმნე, რამეთუ სულსაცა შენსა არგო და მოყუასიცა განჰკურნო.

9. ესეცა გზად ერთი არს მოკლედ ცხორებად მიმყვანებელთა გზათაგან, ესე იგი არს არა განკითხვად მოყუსისად, რამეთუ იტყვს უფალი: „ნუ განიკითხავთ, რადთა არა განიკითხნეთ“ (ლუკ. 6,37), და ამისთვის ვისწრაფოთ, საყუარელნო, რადთა არა განვიკითხნეთ ძმანი ჩუენნი, რადცა ცთომად ვიხილოთ მათ თანა.

10. ვითარცა წყალი უცხო არს ცეცხლისაგან, ეგრეთვე განკითხვად მოყუსისად – სინანულისაგან.

11. დაღაცათუ ჟამსა სიკუდილისასა იხილო ვინმე ცოდვასა შინა, ნუვე განიკითხავ, რამეთუ საშჯელი ღმრთისად უცნაურ არს კაცთაგან.

12. მრავალთა ქმნეს დიდნი ბოროტნი ცხადად, ხოლო ქმნეს უმეტესნი კეთილნი ფარულად, და შესცთეს განკითხვისა მოყუარენი, და მზისა წილ კუამლი ეპყრა მათ.

13. ისმინეთ ჩემი, ისმინეთ, ჰ, ბოროტნო განმკითხველნო კაცთა ცოდვილთანო! უკუეთუ ჭემმარიტ არს, ვითარცა ჭემმარიტ არს სიტყუად იგი, რომელი თქუა უფალმან, ვითარმედ: „რომლითა საშჯელითა განიკითხნეთ მოყუასნი,

მითვე დაისაჯნეთ“ (მათ. 7,2), საცნაურ არს, ვითარმედ, რომელსაცა საქმესა ზედა ვაბრალთ და განვიკითხოთ მოყუასი, მასვე შთავცკვეთ, გინა-თუ ჴორციელი იყოს, გინა-თუ სულიერი.

14. მოსწრაფენი იგი და მალენი განკითხვად სხვსა ცოდვათა, ამისთვის შთავარდებიან ვნებასა ამას, რამეთუ არა აქუს ჴსენება და ზრუნვაა ქეშმარიტი ცოდვათა თვსთად. რამეთუ, უკუეთუ ვინ განაგდოს საბურველი იგი ჴორცთა-მოყუარებისად და იხილნეს ჯეროვნად ბოროტნი თვსნი, არარაა სხუად იზრუნოს სოფელსა ამას, არამედ იგონებდეს და იტყოდის, ვითარმედ: „ყოველნი დღენი ცხორებისა ჩემისანი არა კმა არიან გლოვად ცოდვათა ჩემთათვს“. და ამას ინურთიდეს, დაღაცათუ ცხონდეს ას წელ, და თუცა ხედვიდეს ცრემლთა, გარდამომავალთა თუალთა მისთაგან, ვითარცა მდინარჴ იორდანჴ.

15. განვიცადე და ვიხილე ქეშმარიტი გლოვად, და არა ვპოვე მის თანა კუალი ძკრისზრახვისა ანუ განკითხვისად.

16. ეშმაკნი მრავალღონე არიან, და ანუ ცოდვასა შთაგდებად ჩუენდა ისწრაფიან, ანუ უკუეთუ ესე ვერ ქმნან, მერმე ილუნიან, რათამცა განვიკითხვიდეთ ცოდვილთა, რათა მეორითა ამით პირველიცა იგი შეაგინონ უკეთურთა მათ.

17. ესე არს სასწაული ძკრისმოჴსენეთა და მოშურნეთა: რაჴამს ესმის რად მოძღურებად, ანუ სათნოებად რადმე კეთილი სხვსად, ანუ სიტყუანი კეთილნი, მეყსეულად ინყიან ძაგებად მისსა და შეემტერნიან და მოიძულნიან.

18. ვიხილენ ვიეთნიმე, რომელნი ფარულად მრავალთა და დიდთა ბოროტთა იქმოდეს, და არავინ ხედვიდა მათ, და ვინაფთგან იქჴ სინმიდისად აქუნდა ყოველთა მათდა მიმართ, ამისთვის ფიცხლად ამხილებდეს და განიკითხვიდეს მოქმედთა მცირედისა ცთომისათა.

19. განკითხვად მოტაცებად არს პატივისა მხოლოდშობილისასა და დამაქცეველი სულისად.

20. ვითარცა ამპარტავანებად თავით თვსით თვნიერ სხვ-სა ვნებისა შემძლებელ არს წარწყმედად ჩუენდა, ეგრეთვე განკითხვად მოყუსისა მარტოდ შემძლებელ არს სრულიად წარწყმედად ჩუენდა, ვითარცა-იგი ფარისეველი ამან ოდენ დასაჯა და წარწყმიდა.

21. ბრძენი მკრებელი მარცუალსა ყურძნისასა მნიფეთა მათ მარცუალთა ჭამნ და მჭახთა არა მიხედავენ, და ეგრეთვე გონებამან ბრძენმან და მეცნიერმან, უკუეთუ იხილნის ვიეთნიმე სათნოებანი, კეთილად გულად იხუნის იგინი და ცთომათა არა მიხედავენ; ხოლო უგუნური ოდენ ცთომათა და ბოროტთა უმზირინ მოყუსისათა, რამეთუ მისთვის თქუმულ არს, ვითარმედ: „გამოიძინეს ურჩულოებანი, განიზრახეს გამოიძიებად გამოსაძიებელთა მათთა“ (ფსალმ. 63,7). ხოლო შენ, ძმაო, დაღაცათუ თუალითა იხილო ცოდვად ძმისად, ნუ განიკითხავ, რამეთუ თუალნიცა მრავალგზის სცთებინ. არამედ უფალსა უგალობდი, რომლისადა არს დიდებად უკუნითი-უკუნისამდე. ამინ.

ესე მეთაჴ კიბჴ არს. რომელი მძლე-ექმნას ამას ვნებასა, იგი მუშაკი არს სიყუარულისა გინა-თუ გლოვისადა.

დუმილისათვის და მრავალმეტყუელებისა

თაზი 11

1. ვთქუთ პირველსა მას თქუმულსა ჩუენსა შინა, ვითარმედ ბოროტ არს და მაცთურ განკითხვად. ხოლო ან ვთქუათ მცირედ რადმე მრავალმეტყუელებისათვისცა, რომელი-იგი მიზეზი არს და კარი მისი, რომლისა მიერ შემოვალს, და უფროდსად, გამოვალს ძკრისზრახვად და განკითხვად.

2. მრავალმეტყუელება საყდარი არს ცუდადმზუაობრობისად, რომელსა ზედა დაჯდების და გამოჩნდების იგი.

3. მრავალმეტყუელება სახე არს უგულისწმოებისად და კარი ძკრისზრახვისად, წინამძღუარი კადნიერებისად, მსახური ტყუილისად, დამწსნელი ღმობიერებისად, მომხდელი მოწყინებისად, წინამორბედი ძილისად, განმაბნეველი კეთილთა გულისსიტყუათად, უჩინომყოფელი გლოვისად და განმაგრძელებელი მჭურვალეებისად და დამაბნელებელი ლოცვისად.

4. დუმილი გულისწმის-ყოფითი დედად არს ლოცვისად; შემკრებელი წარტყუენულებისად და მცველი ცეცხლისა მის საღმრთოდსად, და მასწავლელი გულისსიტყუათა საღმრთოთად, დამმარხველი მჭურვალეებისად, ზედამდგომელი გულისსიტყუათად, მსტოარი არს, რომელი მარადის უმზირინ მტერთა, საკრველი არს გლოვისად და მეგობარი ცრემლთად; მომაწსენებელი არს სიკუდილისად და გამომხატველი სატანჯველთად, მწურთელი არს საშჯელისად და მსახური ნუხილისა საღმრთოდსად, მტერი არს კადნიერებისად და მოყუასი დაყუდებისად, განმაკრძალელებელი არს დიდებისმოყუარებისადგან და განმამრავლებელი გულისწმის-ყოფისად, მტერი არს დაცემათად და მომპოვნელებელი ხედვათა მათ სულიერთად, წარმატებად არს უჩინოდ და აღსლვად უხილავი.

5. რომელსა უცნობია დაცემად თვისი, მან დაიცვას ენად

თქსი, ხოლო მრავალმეტყუელმან ვერ იცის თავი თქსი, ვითარცა ჯერ არს.

6. მოყუარვ დუმილისად მიეახლების ღმერთსა, და რავდენცა მიეახლოს მას, განათლებულ იქმნას მისგან.

7. დუმილმან იესუხსმან სირცხვლეულ-ყო პილატე, და წელმან¹ კაცისა მდუმარისამან განაქარვა ცუდი დიდებად.

8. სიტყუად ერთი თქუა პეტრე და ტიროდა მწარედ, და იგლოვდა მისთჳს, რამეთუ დაავინყდა თქუმული იგი მეტყუელისად მის, რომელსა იტყჳს, ვითარმედ: „ვთქუ, ვიმარხნე გზანი ჩემნი, რადთა არა ვსცოდო ენითა ჩემითა“ (ფსალმ. 38,1), და კუალად რომელმან თქუა, ვითარმედ: „უმჯობეს არს გარდამოჭრად სიმაღლისაგან, ვიდრელა რა დაცემად ენისაგან“ (ზირ. 20,18).

9. არა მნებავს მე ამისთჳს მრავლისმეტყუელება, დაღაცათუ ვნებათა მრავალფერობანი მაიძულებენ მათთჳს მრავლისმეტყუელებად. გარნა მესმა ოდესმე ვისგანმე, რომელი დუმილისათჳს ზრახვიდა ჩემდა მომართ, რამეთუ იტყოდა იგი, ვითარმედ: „მრავლისმეტყუელება ამათ ორთაგან მოიწევის: ანუ ზრდილობისაგან და ჩუეულებისა ბოროტისა, რამეთუ ვინადთგან ასოდ არს გუამისად ენად, ვითარცა დაეჩჳოს, ეგრეთცა ეძიებდეს ჩუეულებასა თჳსსა; ანუ-თუ ცუდადმზუაობრობისაგან მოლუანეთა თანა, და იქმნების ნაყროვანებისაგანცა; ამისთჳსცა მრავალნი აღკრასხმენ მუცელსა მათსა შიმშილითა და მის გამო დაადუმეს მრავალმეტყუელებად მათი“.

10. რომელი იწსენებდეს სიკუდილსა, მან მოიძულნეს სიტყუანი ცუდნი, და რომელმან მოიგოს გლოვად, იგი ვითარცა ცეცხლისაგან, ივლტოდის მრავალმეტყუელებისაგან.

¹ ბერძნულში: ხმამ (φωνή). როგორც ჩანს, გადამწერის შეცდომაა. შდრ. პეტრე გელათელის თარგმანი (H-1669): „დუმილმან იესუხსმან შეარცხვინა პილატეს, და მამაკაცისა მყუდროებამან წმისამან დაამჳუა ცუდადდიდებულებად“ (რედ.).

11. რომელმან შეიყუარა დაყუდება, მან შეიკრძალა პირი, ხოლო რომელსა უყუარნ მიმოსლვად, იგი განიდევნის ვნებისა მის მიერ სენაკით თვსით.

12. რომელსა უხილავს გემოდ სიტკბოებისა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესი და უყნოსიეს სულნელებად ცეცხლისა მის ზეცისად, იგი ვითარცა ფუტკარი კუამლისაგან, ესრეთ ივლტინ კაცთაგან, რამეთუ ვითარცა მას იოტებს კუამლი, ეგრეთვე ამისსა საქმესა წინააღუდგების აღრევად კაცთად.

13. ფიცხელ არს და ძნელ დაყენებად წყლისად თვნიერ საპყრობისა და საგოზლისა, და უძნელეს ამისა არს დუმილი ენისად თვნიერ მარხვისა. ხოლო ღმრთისა მიერ ყოველივე შესაძლებელ არს, რომლისა არს დიდებად უკუნითი-უკუნისამდე. ამინ.

ესე მეთერთმეტე კიბე არს. რომელმან სძლოს ამას მტერსა, მას სიმრაველე ვნებათად მოუსპოლავს თავისაგან თვსისა.

ტყუილისათვის

თაზი 12

1. ნაშობი რკინისა და ქვისაჲ არს ცეცხლი, და მრავალმეტყუელებისა და განცხრომისა – ტყუილი არს.

2. ტყუილი არს განმრყუნელი სიყუარულისაჲ და მშობელი ცრუდ ფიცისაჲ, რომელ არს ღმრთისა უარის-ყოფაჲ.

3. ნუვინ ჰგონებნ, რომელსა აქუს ცნობაჲ, ვითარმედ ცოდვაჲ ტყუილისაჲ მცირე არს. რამეთუ სულმან წმიდამან საშინელად თქუა მისთვის პირითა დავით წინაჲსწარმეტყუელისაჲთა, ვითარმედ: „რომელი იტყუეს სიცრუესა, მას არა წარემართოს წინაჲშე თუალთა ჩემთა“ (ფსალმ. 100,7).

4. უკუეთუ წინაჲსწარმეტყუელი დავით იტყუეს ღმრთისა მიმართ, ვითარმედ: „წარწყმიდნე შენ ყოველნი, რომელნი იტყუან სიცრუესა“ (ფსალმ. 5,7), მაშა რაჲ-მე ყონ მათ, რომელნი ტყუილსა თანა ფიცსაცა წარსწმასნიან?!

5. ვიხილენ რომელნიმე კაცნი, ვითარმედ იხარებდეს ტყუილსა ზედა, და განცხრომითა და ცუდადმეტყუელებითა ნივთებდეს სიცილსა, და წესსა მგლოვარეთასა განჰრყუნედეს.

6. რაჟამს იხილიან ეშმაკთა ერთი ვინმე მათგანი, ვითარმედ ჰნებავნ წარსლვაჲ მიერ შეკრებულთა მათგან, რომელნი სავსე იყვნინ სიცილითა და ბასრობითა, მაშინ ეტყუედ მას ზაკუვით და აცთუნებედ ორითა გულისსიტყუთა: ერთად ეტყუედ, ვითარმედ: „ნუ შეანუხებ მემეტყუელსა მას“; და მეორედ, ვითარმედ: „ნუ უჩუენებ თავსა შენსა, თუ ღმერთი გიყუარს უმეტეს მოყუასთა შენთა“.

7. ივლტოდე ესევითართაგან და ნუ ჰყოვნი მუნ. თუ არა, ლოცვასა შინა შენსა გულისსიტყუანი სიცილისა და განცხრომისანი მოგიჭდებოდინ და დაგაბნელონ.

8. ნუ ოდენ ივლტი, არამედ უკუეთუ ძალ-გედვას,

დაჰჰსენცა ბოროტი იგი ზრახვად, და ჴსენებად სიკუდილისა და საშჰელისაჰ შორის შემოილე, რამეთუ უმჰობეს არს, და-ღაცათუ მცირედ რადმე ზუაობად გესხუროს ამისგან, ოდენ ისწრაფე, რადთა სარგებელ-ეყო შენსაცა თავსა და სხუათა ყოველთა.

9. ორგულეებად დედაჰ არს ტყუილისაჰ და საქმჰ მისი, რამეთუ ორგულეებად სხუად არარად არს, გარნა წურთად ტყუილისაჰ და მოჰოვნებად ფიცთა ცუდთად.

10. რომელმან შიში უფლისაჰ მოიგო, იგი უცხო იქმნა ტყუილისაგან, რაჰამს აქუნ თავსა შორის თჰსსა მსაჰული თუალუხუავი, რომელ არს სჰნიდისი.

11. ვითარცა ყოველთა ვნებათა ზედა განყოფილებანი არიან საშჰელთანი, ეგრეთვე ტყუილისათჰს. რამეთუ სხუად საშჰელი არს მისი, რომელმან შიშისათჰს ტანჰვისა ტყუა და სხუად არს მისი, რომელმან თჰნიერ ჰირისა რადსამე ქმნა იგი უშიშოებითა ღმრთისადათა.

12. სხუამან ტყუა საზრდელისათჰს და სხუამან – გემოთ-მოყუარებისათჰს; და სხუამან – რადთა მის თანა მყოფთა სი-ცილი მოატყუას; და სხუამან – რადთა ძმასა თჰსსა ბოროტი უყოს.

13. ტანჰვისაგან მთავართადსა აღიწოცების ტყუილი, ხოლო სიმრავლისაგან ცრემლთადსა სრულიად წარწყმედების და მოისჰოღვის.

14. მიზეზობნ გულისჰმის-ყოფით ქმნასა მეტყუელი იგი ტყუილისაჰ, და სიმართლედ შეერაცხის წარწყმედაჰ სულისა თჰსისაჰ.

15. რააბ მეძვისა საქმისა (იხ. ისუ ნავე 2,1-21) ქმნასა ირემებს კაცი მტყუანი და წარწყმედითა თჰსითა სხუათა ცხორებისა მოსყიდასა იტყჰს.

16. უკუეთუ განვინმიდოთ ტყუილი სრულიად ჩუენგან, მერმე დაღაცათუ მოინიოს რადმე ჰირი და გჰნდეს მონოდე-ბად ტყუილისაჰ, მაშინცა ივლტოდის იგი ჩუენგან.

17. ყრმამან ჩჩკლმან არა იცის ტყუილი, არცა სულმან განშორებულმან ბოროტებისაგან.

18. დააჰამის რად ღვინომან გული კაცისად, თვნიერ ნებისა მისისა თქვს სამართალი, და რომელნი აღივსნენ ღმობიერებითა ცრემლთაჲთა, არა იციან ტყუილი, რამეთუ მარადის უფალსა ადიდებენ იგინი, რომლისა არს დიდებაჲ უკუნიითი-უკუნისამდე. ამინ.

ესე მებათორმეტჳ კიბჳ არს. რომელი მძლე-ექმნას ამას გუელსა, მას ძირი კეთილი მოუგია, რომელ არს ჭეშმარიტებაჲ.

მონყინებისათჳს

თაზი 13

1. ესეცა ვნებაჲ მონყინებისაჲ ერთი არს მრავალმეტყუელებისა რტოთაგანი, ვითარცა ზემო ვთქუთ, და უფროჲსად პირმშოდ ნაშობი არს მისი. ამისთჳსცა ჯეროვანსა ადგილსა დავანესეთ იგი ბოროტსა მას ჯაჭუსა შინა ვნებათასა.

2. მონყინებაჲ დაჳსნაჲ არს სულისაჲ და უძღურებაჲ გონებისაჲ; და სულმოკლებაჲ მოღუანებისაჲ და მოძულეებაჲ მონაზონებისაჲ, მნატრელ ერისკაცთაჲ; და შემასმენელი ღმრთისაჲ, ვითარცა უწყალოჲსაჲ და არა სახიერისაჲ და უძღურებაჲ ლოცვისაჲ; და მსახურებასა შინა ფრთხილ, ჳელთსაქმარსა უცონელ და მორჩილებასა მოსწრაფე.

3. კაცი მორჩილი გამოუცდელ არს მონყინებისა, რამეთუ ხილულთა მიერ უხილავი მოუპოვებეს მას.

4. კრებული ზოგადცხორებულთაჲ მონყინებისა წინააღმდეგომი არს, ხოლო კაცი მარტოდმყოფი – მოყუასი მისი საუკუნჳ.

5. პირველ სიკუდილისა მისისა არა განეშოროს და პირველ საფლავად მისღვისა მარადღე ჰბრძოდის.

6. სენაკი მარტოდმყოფისაჲ იხილა ეშმაკმან მონყინებისამან და განიცინნა, და მახლობელად მისა მივიდა და დაემკვდრა მის თანა.

7. მკურნალი სნეულთა განთიად მოიკითხავნ, და მონყინებაჲ დაყუდებულთა შუადღე მოუჳდის.

8. უცხოთმენყნარებასა მოაგონებნ მონყინებაჲ დაყუდებულთა, და მონყალებასა ჳელთსაქმრისა მიერ აწუევეს ყოფად.

9. მისლვად უძღურთა თანა აწურთის გულსმოდგინედ, და მოაჳსენებნ სიტყუასა მას, რომელი იტყჳს, ვითარმედ: „უძღურ ვიყავ და მოხუედით ჩემდა“ (შდრ. მათ. 25,36).

10. შეწუხებულთა და სულმოკლეთა მიმართ აწუევენ წარსლვად და ნუგეშინისცემად სულმოკლეთად სულმოკლემან მან მოაგონის.

11. ლოცვად რად დავდგით, საჭიროთა საქმეთა მოგუაგონებნ და ყოვლითა ღონისძიებითა ისწრაფინ, რადთამცა მიერ განგუაშორნა, ვითარცა პირუტყყუნი ხარტუკითა პირუტყყუმან მან.

12. ცხროდ და თავქედი, სიმჭურვალც და სტომაქისა ტკივილი მოიყვანის ეშმაკმან მონყინებისამან ვიდრე სამ ჟამადმდინ.

13. რაჟამს ცხრად ჟამი მოეახლის, მცირედ აღუსუბუქის, და რაჟამს ტაბლად დადგიან, ცხედრისაგან წარმოხლდის, და რაჟამს ლოცვად მოიწიის, კუალად გუამი დაუმძიმდის.

14. ლოცვასა რად წარვდგით, ძილითა დაგუნთქნის და ზედადსზედა გუაფქნარებნ, და მიგუტაცებნ მუწლსა პირისაგან ჩუენისა.

15. სხუანი ვნებანი თითოეულნი წინააღმდგომთა თვსთა სათნოებათა[გან] განქარდებიან, ხოლო მონყინებად ყოვლით-კერძო სიკუდილი არს მონაზონისა.

16. ახოვნებამან სულისამან გონებად მომკუდარი აღადგინის, ხოლო მონყინებამან და მცონარებამან ყოველივე სიმდიდრც განაბნის.

17. ვინაფთგან ერთი არს ესეცა რვათა მათ უკეთურებისა გულისსიტყუათაგანი და უმძიმესი ყოველთადასა, ამისთვს მათისა წესისაებრ ამასცა ზედა ვყოთ გამოძიებად, გარნა ჯერეთ ესელა ვთქუა.

18. რაჟამს ფსალმუნებად არა იყოს, მონყინებად არა ჩანს, და ოდეს აღვასრულოთ კანონი ლოცვისადა, მაშინ აღგუეხილნიან თუალნი.

19. ჟამსა მონყინებისასა გამოჩნდებიან მაიძულებელნი თავთა თვსთანი, რამეთუ არარად მოატყუებს ესრეთ გვრგვნსა, ვითარ მონყინებად მონაზონსა, უკუეთუ არა მიერჩდეს.

20. გულისწმა-ყავ და ჰპოო, ვითარმედ გებრძოდის იგი მარადის ჟამსა ლოცვისა და ჯდომისასა, გეტყოდის რაჲ მიყრდნობასა კედლისასა და გარდახედვასა სარკუმლით სენაკისაჲთ, და გაუცნებდეს სლვასა კაცისასა.

21. რომელმან მოიგოს ჭემმარიტი გლოვად, მას არა შეეხოს სული მონყინებისაჲ.

22. მოვედით, საყუარელნო, და შევეკრათ ესეცა მძლავრი წსენებითა სიკუდილისაჲთა და ცოდვათაჲთა, და იგუემენ წელთსაქმართა და მოიზიდენ წსენებითა საუკუნეთა კეთილთაჲთა, და წარმოდეგინ სამწჯავროსა მას სულიერსა, და ჰკითხეთ მას, ვითარმედ: „გვთხარ ჩუენ, შენცა, ზ, დაწსნილო და უდებო, ვინ არს, რომელმან გშვა შენ ბოროტად? და ვინ არიან ნაშობნი შენნი? და ვინ არიან მბრძოლნი შენნი? ანუ ვინ არს, რომელი მოგაკუდინებს შენ?“ ხოლო იგი იტყვს, ვითარმედ: „ჭემმარიტთა მორჩილთა შორის არა მაქუს, სადამცა თავი მივიდრიკე, ხოლო მარტოდმყოფთა თანა ვიქცევი, და მშობელნი ჩემნი მრავალნი არიან: ოდესმე ულმობელობაჲ სულისაჲ, და ოდესმე დავინყებაჲ ზეცისა კეთილთაჲ, და ოდესმე გარდამატებულებამანცა შრომათამან მომიწოდის. და ნაშობნი ჩემნი არიან მიმოსლვაჲ ადგილითი-ადგილად ჩემ მიერ ქმნილი, და ურჩებაჲ მოძღურისაჲ, და დავინყებაჲ საშჯელისა საუკუნოჲსაჲ, და მრვალგზის დაგდებაცა სრულიადი აღთქუმისა მის მონაზონებისაჲ. ხოლო წინააღმდგომნი ჩემნი, რომელთა მიერ ან შეკრულ ვარ, არს ფსალმუნებაჲ და წელთსაქმარი. და ჩემი მტერი – სიკუდილისა წსენებაჲ. ხოლო ჩემი მომაკუდინებელი არს ლოცვაჲ სასოებითა კეთილთა მათ საუკუნეთაჲთა. და თუ ვინ არს მშობელი ლოცვისაჲ, თვთ მას ჰკითხეთ“, რამეთუ იგი უფალსა უგალობს და ხადის, რომლისაჲ არს დიდებაჲ უკუნითი-უკუნისამდე. ამინ.

ესე მეთაქმეტჷ ძლევაჲ არს ვნებათაჲ. რომელმან მოიგოს ესე ძლევაჲ, იგი ყოველსავე შინა გამოცდილ არს.

ნაყროვანებისათვის

თაზი 14

1. გუნებავს მცირედ ნაყროვანებისათვისცა თქუმად, ვითარცა-იგი სხუათა მათ ვნებათათვის. გარნა თავთა თვისთა მიმართ ვჰყოფთ სიტყუასა, რომელნიცა-ესე მუცლისა სინხარბისათვის ვიტყვთ, რამეთუ მიკვრს, უკუეთუ ვინ თვნიერ საფლავსა დამკვდრებისა იქმნა მისგან თავისუფალ.

2. ნაყროვანებად არს ორგულებად მუცლისა, რამეთუ მაძღარ რად არნ, ნაკლულევანებასა იჩემებნ, და აღვსებულ რად არნ და განსთქდებინ, შიმშილსა ღალადებნ, და სხვსაცა მიღებად სანოაგისა ეძიებნ მოსწრაფედ.

3. ნაყროვანებად მომპოვნებელი არს სანოაგეთად და წყაროდ არს გემოთმოყუარებისა.

4. დაჰყვი რად ერთი თუალი მისი, სხვთ-კერძო გამოჩნდის და რაჟამს იგიცა განაქარვი, სხვთ-კერძო გძლიის.

5. ნაყროვანებად მატურთი არს თუალთად, რამეთუ მცირედსა იტვენ მუცელი, ხოლო იგი მოაგონებნ, თუმცა ყოველივე ერთბამად შთანთქა.

6. სიმძღრჴ ჭამადთად მამად არს სიძვისად, ხოლო მოყმობად მუცლისად წინამძღუარი არს სინმიდისად.

7. რომელმან განუსუენის ლომსა, მრავალგზის მოამდოვრისცა, ხოლო რომელმან განუსუენოს ჳორცთა, უფროდსად განაფიცხნეს.

8. უხარინ ჰურიასა შაბათისა და დღესასწაულისათვის, და მონაზონსა ნაყროვანსა – შაბათისა და კვრიაკისათვის.

9. ნელინდითა უწინარეს გამოითუალავნ აღვსებასა, და პირველ ჟამისა მოჰმზადნის სანოაგენი.

10. მონად მუცლისად იგონებნ, თუ რომლითა სანოაგითა იდღესასწაულოს, და მონად ღმრთისად ჭემმარიტი იგონებნ, თუ რომლითა მადლითა საღმრთოდთა განმდიდრდეს.

11. ნაყროვანსა, ოდეს მოუჭდის უცხოჲ, შეინყნარის სიხარულით და დააგის მეყსა შინა ტაბლად, და სიყუარულად ძმისა შეჰკრაცხის დაჴსნად თჳსი.

12. რაჟამს მო-ვიეთნიმე-ვიდიან, ინების განჴსნად ღვინსად და ჰგონებნ, თუ სათნოებასა ჰფარავს, ხოლო იგი მონად არნ ვნებისად.

13. მრავალგზის ემტერებინ ცუდი დიდებაჲ ნაყროვანებასა, და ვითარცა სყიდულსა მონასა ზედა, ესრეთ ირჩოდიან უბადრუკსა მონაზონსა ზედა.

14. ერთი იგი განჴსნასა აიძულებნ კანონისასა, ხოლო მეორეჲ გამოცხადებასა სათნოებისა თჳსისასა ჰმძლავრობნ.

15. მონაზონი ბრძენი ორთაგანვე განერეს, რამეთუ ჟამსა თჳსსა ერთითა ერთი იოტის.

16. რაჟამს ჳორცთა ბრძოლანი გუმძლავრობდენ, მაშინ ყოველსა ჟამსა და ადგილსა ვტანჯნეთ იგინი, ხოლო უკუეთუ ჳორცნი მოვაკუდინნეთ (რომელ-ესე არა უწყი, თუმცა პირველ საფლავად მისლვისა იქმნა), მაშინ დავფაროთ სათნოებაჲ თჳსი.

17. ვიხილენ მოხუცებულნი მღდელნი, რომელთა ეკიცხევდეს ეშმაკნი და აიძულებდიან ხადილთა შინა ჭაბუკთა, რომელნი არა მათსა მორჩილებასა შინა იყვნიან, და კრულობითა და ჯუარისწერთა განუჴსნიდიან მათ ღვინოსა და სხუათა ჭამადთა, რომელთაგან განყენებულ იყვნიან.

18. უკუეთუ ნამებულნი იყვნენ ეგევითარნი იგი მღდელნი ყოველთაგან ღმრთისმოშიშებასა და მოღუანებასა ზედა, ჯუარისწერისა მათისათჳს მცირედ რაჲმე განვიჴსნათ წესი ჩუენი, ვიპოვნეთ რაჲ ესევითარსა ადგილსა. უკუეთუ კულა უდებნი იყვნენ, ნურადმცა შეგკრაცხიეს ჯუარისწერად მათი, და უფროჲსად უკუეთუ ცეცხლი იგი ჳორცთაჲ გუმძლავრობდეს.

19. ჰგონებდა უბადრუკი და სანყალობელი ევაგრე, ვითარმედ უბრძნეს ბრძენთასა არს სიტყუთა და გულისჴმის-

ყოფითა, არამედ სცთა უგულისწმოდ იგი, და უგუნურთა უუგუნურეს იპოვა მრავალთა ზედა საქმეთა, და ერთად ამას ზედა, რამეთუ იტყვს, ვითარმედ: „რაჟამს მრავალთა სანოაგეთა მიმართ სუროდის სულსა ჩუენსა, მაშინ შევაინროთ იგი პურითაცა და ნყლითა“. ხოლო ესე მსგავს არს, ვითარმცა ვინ ჰრქუა მცირესა ყრმასა, ვითარმედ: „ერთითა ნაბიჯითა აღწედ თავსა კიბისასა“. ხოლო ჩუენ წინააღუდგებით სიტყუასა მისსა და ვიტყვთ, ვითარმედ: „რაჟამს თითოფერთა ჭამადთა მიმართ სუროდის სულსა ჩუენსა, საქმესა ეძიებს ბუნებითსა. ამისთვის უკუე ღონე ვიწმაროთ მრავალღონისა მის მიმართ, უკუეთუ არა გუაქუნდენ ოდენ მას ჟამსა ბრძოლანი მძიმენი და შიში დაცემისაჲ, და ესრეთ ვყოთ ღონწ ჩუენი: მოვიწყდნეთ პირველად პოხილნი ჭამადნი, და მერმე მჭურვალენი, და მერმე გემოანნი, და უკუეთუ შესაძლებელ იყოს, ვსცეთ მუცელსა ჭამადი განმაძღებელი და ადვილად მოსადნობელი, რადთა განძღომითა მით განუძღომელი იგი გონებაჲ მისი ვიოტოთ, ხოლო ადრე მოდნობითა მით მჭურვალეებისაგან ჯორცთაჲსა, ვითარცა ცეცხლისაგან განვერნეთ“.

20. უკუეთუ გამოვიძიოთ, ვპოოთ, ვითარმედ ქარიანნი ჭამადნი უმრავლესნი აღმძვრელცა ჯორცთა არიან.

21. ეცინოდე ეშმაკსა მას, რომელი შემდგომად სერობისა გეტყოდის, რადთამცა ჰყავ ალთქუმაჲ ხვალისა მარხვისათვს, რამეთუ მოინიის რაჲ მეცხრწ ჟამი ხვალისაჲ მის, უარყვის ალთქუმაჲ იგი თვსი.

22. სხუაჲ არს მარხვაჲ იგი მათი, რომელნი არა შთავრდომილ იყვნენ დაცემასა, და სხუაჲ არს მათი, რომელნი შთავრდომილ იყვნენ. რამეთუ პირველთა მათ ჯორცთა აღძრვისა მოკუდინებაჲ აქუს სასწაულად, ხოლო მეორენი ვიდრე სიკუდილად და აღსასრულადმდე დაუგებელ და უნუგეშინისცემო არიან ჯორცთა მათთა და მუცლისა მიმართ.

23. პირველთა მათ უჭმს, რადთა მარადის შეზავებულე-

ბად ბუნებისა მათისად უვნებელად დაიცვან; ხოლო მეორენი იგი მჭმუნვარებითა სულისადათა და განლევითა ჳორცთადათა მონყალე-ჰყოფენ ღმერთსა მათ ზედა.

24. ჟამი ნუგეშინისცემისა და სიხარულისაჲ სრულთათჳს არს ჟამი უზრუნველობისაჲ ყოველსავე შინა, ხოლო მოღუა-ნისათჳს სიხარულ არს ჟამი ბრძოლისა და ძლევისა მტერ-თაჲსაჲ, ხოლო ვნებულისათჳს ჟამ სიხარულისა არს დღესას-ნაული დღესასნაულთაჲ და კრებაჲ კრებათაჲ.

25. სიზმარნი და ჳსენებანი ჭამადთა და სანუაგეთანი – გულსა შინა ნაყროვანთასა, ხოლო სიზმარნი და ჳსენებანი სატანჯველთა და საშჯელთა საუკუნეთანი – გულსა შინა მგლოვარეთასა.

26. ეუფლე მუცელსა, ვიდრე არა უფლებულ არს იგი შენდა, და მაშინ იმარხვიდე სირცხვლით.

27. იციან თქუმული ესე, რომელნი-იგი გამოუთქუმელსა მას მთხრებლსა სიძვისასა შთავრდომილ არიან, ხოლო კაც-ნი საჭურისნი გამოუცდელ არიან ამას.

28. აღკრ-ვასხნეთ მუცელსა ჩუენსა ჳსენებითა ცეცხლი-სა მის საუკუნოჲსადათა, რამეთუ მრავალნი მორჩილ იქმნეს მუცლისა თჳსისა და უკუანაჲსკნელ ასონიცა მათნი მოიკუე-თნეს და ორ-კერძოდავე სიკუდილითა მოკუდეს.

29. გამოვიძიოთ და გულისჳმა-ვყოთ და ვპოოთ უეჭუე-ლად, ვითარმედ ჩუენ შორის დანთქმანი იგი ბოროტნი ამას ოდენ უქმნიეს.

30. გონებაჲ მმარხველისაჲ ილოცავნ ფრთხილად, ხოლო გონებაჲ ნაყროვანისაჲ სავსე არს კერპებითა არანმიდებითა.

31. სიმაძღრემან მუცლისამან განაჳმნის წყარონი თუალ-თანი, ხოლო მოყმოზამან მუცლისამან გამოადინის წყარო-ნი ცრემლთანი.

32. რომელი განუსუენებდეს მუცელსა თჳსსა და ჰგო-ნებდეს, ვითარმედ მძლე-ექმნას ეშმაკსა სიძვისასა, მსგავს არს იგი კაცსა, რომელი შრეტნ ზეთითა ცეცხლსა.

33. რაჟამს შეინრდის მუცელი, დამდაბლდის გული, ხოლო განისუენებნ რად იგი, მალლოინ გონებად და განიბნინიან გულისსიტყუანი.

34. განიკითხე თავი შენი, ძმაო, განთიად, შუადლე და მნუხრი, და უნინარეს საზრდელის მიღებისა, და თვთ გულსჳმა-ჳყო სარგებელი მარხვისაჲ.

35. განთიად შფოთებდიან და განიბნეოდინ გულისსიტყუანი, ხოლო შუადლე რად იქმნის, მცირედ მოუძღურდიან, და რაჟამს მზჳ აღივისის, მაშინ სრულიად დამდაბლდიან.

36. აჭირვე მუცელსა და უეჭუელად დაადუმო პირი შენი, ხოლო განძლიერდების ენაჲ სიმრავლისაგან ჭამადთაჲსა და ინყებს მრავლისმეტყუელებად.

37. სიფრთხილით ფრთხილ იყავ მისა მიმართ, და ბრძოლით ჰბრძოდე მას, რამეთუ უკუეთუ მცირედ დაშურე, მეყსეულად უფალი შეგეწიოს შენ.

38. თხიერნი რაფხომცა იზილებოდინ, უმეტესად განვრცელდებიან, ხოლო უკუეთუ შეურაცხ იქმნენ და მოუზღელელ იყვნენ, ვერ დაიტიონ ეგოდენი.

39. რომელი აიძულებდეს მარადლე მუცელსა თვსსა ჭამად, განავრცნეს ნანლევნი მისნი, ხოლო რომელმან იღუანოს მარხვითა, მან შეაინრნეს იგინი, და იგინი რად შეინრდენ, ვერლარა იტევდენ ფრიად, მაშინ ვიმარხოთ მარხვაჲ ბუნებითი.

40. ნყურილმან ნყურილი მრავალგზის დააცხრვის, ხოლო შიმშილითა შიმშილისა განკუეთაჲ ძნელ არს და შეუძლებელ.

41. რაჟამს მძლე გექმნას შენ მუცელი, შრომითა მარხვისაჲთა სძლე მას. უკუეთუ კულა ამას ვერ შემძლებელ იყო უძღურებისაგან, ტანჯე იგი მღვკარებითა.

42. დამძიმდენ რად თუალნი შენნი ძილითა, აღიღე ჳელთსაქმარი, ხოლო უკუეთუ არა გმძლავრობდეს ძილი, ნუ იქმ, არამედ ილოცევდ, რამეთუ შეუძლებელ არს ღმრთისა

თანა და მამონაჲსა, ესე იგი არს ღმრთისა თანა და ჴელთ-
საქმრისა დამჭირვაჲ გონებისაჲ.

43. უწყებულ იყავ, ვითარმედ ოდესმე ეშმაკი სტომაქ-
სა ზედა კაცისასა დაადგრის და უძღებ ქმნის იგი, რომელ
ჰგონებნ, თუმცა შეჭამა ყოველი ეგვპტჳ და შესუამცა მდი-
ნარჳ ნილოსი, ვერმცა განძლა.

44. შემდგომად განძლომისა წარვიდის არანმიდაჲ იგი
ნაყროვანებისა ეშმაკი და სიძვისა იგი მძლავრი მოგვკვლინის,
და უთხრის მას ყოველი საქმჳ ჩუენი, და ჰრქჳს: „მიისწრაფე
ადრე, უცუნდრუკებდ და შეაშფოთე იგი, რამეთუ მუცელი
მისი სავსე არს და ნუ ზრუნავ, არა ფრიად დაშურე“.

45. მოვიდის ეშმაკი იგი სიძვისაჲ მრისხანებით ჩუენ
ზედა, და მადლარნი რაჲ გვხილნის, განილიმნის, და ჴელნი და
ფერწნი შეგვკრნის ძილითა, და რაჲცა ჰნებავენ, ქმნის, რა-
მეთუ გუემღერინ, და სული და ჴორცნი შეაგინნის უცნებითა
და დინებითა ბილწებისაჲთა.

46. ეჰა საკვრველი საქმჳ, ძმანო! ვითარ უჴორცოდ იგი
და უნივთოდ გონებაჲ ჴორცთა მიერ ნივთიერთა შეიგინების
და დაბნელდების, და კუალად თიჯისა მის მიერ უნივთოდ იგი
განწმდების და დათხელდების, და კეთილად მხედველ იქმ-
ნების.

47. უკუეთუ აღთქუმით აღგითქუამს ღმრთისადა, რაჲთა
ხვდოდი გზასა ინროსა, შეაინრე მუცელი შენი, რამეთუ ვი-
დრემდის იგი განისუენებდეს, უწყოდე, ვითარმედ აღთქუ-
მასა შენსა გარე აღსრულ ხარ.

48. ისმინე, რასა-იგი იტყჳს უფალი და გულისწმა-ყავ,
ვითარმედ: ფართო არს და ვრცელ გზაჲ იგი მუცლისაჲ,
რომელი მიიყვანებს წარსაწყმედელად სიძვისა, და მრავალ-
ნი არიან, რომელნი ვლენან მას შინა.

49. ვითარ ინრო არს ბჳჳ და საჭირო გზაჲ მარხვისაჲ,
რომელი მიიყვანებს სინმიდისა სავანედ, და მცირედნი არი-
ან, რომელნი ვლენან მას შინა (შდრ. მათ. 7,14)!

50. მთავარი ეშმაკთაჲ არს ზეცით გარდამოვრდომილი იგი მთიები, და მთავარ ვნებათა არს სიმადრწ მუცლისაჲ.

51. შჯდე რაჲ ტაბლასა ზედა სანოაგითა სავსესა, წსენებაჲ სიკუდილისა და საშჯელისაჲ შორის შემოილე გონებასა შენსა, და ესრეთცა ძლით დააყენო მცირედ რაჲმე ვნებაჲ იგი ნაყროვანებისაჲ.

52. სასუმელსა რაჲ მიიღებდე, ნუ დაივინყებ წსენებასა ძმრისა მის და ნავლლისასა, რომელი მიილო მეუფემან შენმან. და განალა ანუ იმარხო, ანუ სულთ-ითქუნე, და დაამდაბლო გონებაჲ შენი და აბრალო თავსა შენსა.

53. ნუ ეკიცხევ თავსა შენსა, ძმაო, რამეთუ ვერ განერე უხილავისა მის ფარაოჲსაგან, ვერცა იხილო ზეცისა იგი ზატიკობაჲ, უკუეთუ არა უფუარი და ველისყრდელი შჭამო ამას სოფელსა შინა ყოველთა დღეთა შენთა.

54. ველისყრდელი არს სიმნარწ იგი და შრომაჲ და ტკივილი მარხვისაჲ, ხოლო უფუარი – გონებაჲ მდაბალი, რომელი არასადა მიიღებს საფუარსა მას ზუაოზისასა.

55. შემშჭუალე გულისსიტყუასა შენსა სიტყუაჲ იგი მეტყუელისაჲ მის, რომელი იტყვს, ვითარმედ: „რაჲამს-იგი მბრძოდეს მე ეშმაკნი, შევიმოსე ძაძაჲ და დავიმდაბლე მარხვითა სული ჩემი, და ლოცვაჲ ჩემი წიალთა სულისა ჩემისათა განუშორებელ იყო“ (შდრ. ფსალმ. 34,13).

56. მარხვაჲ იძულებაჲ არს ბუნებისაჲ, და დამწსნელი გემოთა სასისათაჲ, და მომსპოლველი წორცთა წურვებისაჲ, და მომკუეთელი არს გულისსიტყუათა ბოროტთაჲ; თავისუფლებაჲ არს სიზმართა ბილნთაჲ, და სინმიდწ ლოცვისაჲ, და მნათობი არს სულისაჲ, და მცველი გონებისაჲ, და დამწსნელი გულფიცხელობისაჲ, და კარი ლმოზიერებისაჲ, და მომატყუებელი სულთქუმათა მდაბალთა და შემმუსრველ არს გულისაჲ კეთილი, და უჩინომყოფელი ცუდადმეტყუელებისაჲ, მიზეზი არს დაყუდებისაჲ და მცველი მორჩილებისაჲ და მათებელი ძილისაჲ, და სიმრთელწ არს გუა-

მისად, და წინამძღუარი უვნებელობისად, მომტევებელი არს ცოდვათად და კარი არს სამოთხისად.

57. მოვედით, ძმანო, და ვკითხოთ ამასცა, და უფროვსად ყოველთა უპირატესსა მას ბოროტსა ნაყროვანებისა ვნებასა, წინამძღუარსა ვნებათასა, დაცემასა ადამისსა, წარწყმედასა ესავისსა, მომსრველსა ისრაელთასა, ნოეს შეურაცხებასა, გომორელთა დამნუველსა, ლოთის ბრალობასა, ძეთა ელის მდდლისა წარმწყმედელსა, შეგინებათა მომატყუებელსა. ვკითხოთ მას და გამოვიძიოთ, რაეთა გკთხრას, თუ ვინა იშვების, და რანი არიან ნაშობნი მისნი, და ვინ არს შემმუსრველი მისი, ანუ ვინ არს წარმწყმედელი მისი სრულიად.

58. გკთხარ ჩუენ, ზ, ყოველთა ჳორციელთა მოძღუარო, რომელმან ყოველნი მოიყიდენ ოქროეთა უძღებებისადეთა, ვინაა გაქუს შენ შემოსლვად ჩუენ შორის? და შემდგომად შემოსლვისა ვითართა ნაშობთა შობ შენ ჩუენ შორის? და რაა არს შენი ჩუენგან განსლვად?

59. ხოლო იგი უკეთური ესრეთ მოგკგებს, რომელნი ვკითხვიდეთ მას შეურაცხებით და გინებით, ვითარმედ: „რასა მაგინებთ და შეურაცხ-მყოფთ თქუენ, რომელნი ჳელმწიფებასა ჩემსა ქუეშე ხართ, ანუ ვითარ ისწრაფით ჩემგან განშორებასა? და მე ბუნებით თქუენ თანა შეკრულ ვარ. ჩემი კარი სიმრავლჳ ჭამადთად არს; და ჩემისა უძღებებისა მიზეზი ჩუეულებად არს დაძუელებული, და უღმობელობად სულისად, და დავინყებად სიკუდილისად. ხოლო ნაშობთა ჩემთა სახელებისა ვითარ გნებავს ცნობად?! აღვრაცხენ იგინი და უფროვს ქჳშისა ზღკსა განმრავლდეს, გარნა პირმშოთა მათ და საყუარელთა შვილთა ჩემთა სახელები ისმინეთ: ძჳ პირმშოდ ჩემი არს სიძვად, და შემდგომად მისსა – სიფიცხჳ გულისად, და მესამჳ არს ძილი, და მერმე – ზღუად გულისსიტყუათად და ლელვანი შეგინებისანი, და უფსკრული გამოუთქუმელთა და მიუთხრობელთა არანმი-

დებათად ჩემგან გამოვალს. ასულნი ჩემნი არიან: მცონარებად, მრავალმეტყუელებად, კადნიერებად, განცხრომად, სიცილი, ცილობად, ქედფიცხელობად, ურჩობად, უღმობელობად, წარტყუენულობად გონებისად, და სიმალღვ და სიფუდულვ, და სოფლისმოყუარებად, რომელსა შეუთქს ლოცვად შეგინებული და განბნევად გონებისად, და მრავალგზის განსაცდელნი მოულოდებელნი, რომელთა შვიან სასონარკუეთილება, ყოველთა უძკრესი. მე ვშობ ვნებათა და განვამრავლებ დაცემათა და დავავინყებ სიკუდილსა. მე მებრძვის, გარნა ვერ მძლევს წსენებად ცოდვათად; ხოლო მემტერების ძლიერად წსენებად სიკუდილისად, არამედ სრულიად განმაქარვებელი ჩემი კაცთაგან არარად არს. ხოლო რომელმან მოიგოს სული წმიდად, მისა მიმართ ქრტინავნ ჩემთვს და ევედრებინ და იგი მომაუძღურებს მე და არღარა მიტევებს, რადთამცა ვნებულად რასმე ვიქმოდე. ხოლო რომელთა მის ნუგეშინისმცემელისა სიტკბოების გემო არა უხილავს, მათ თანა დატკბეს ჩემი სიტკბოებად უეჭუელად, რამეთუ განმაქარვებელი ჩემი იგი მხოლოდ არს, რომლისად არს დიდებად უკუნითი-უკუნისამდე. ამინ.

ესე მეთათხმეტვ კიბვ არს ძლევად დიდი და ახოანი ვნებისა მის ბოროტისად. რომელმან შეუძლოს მისსა ძლევად, საცნაურ არს, ვითარმედ სინმიდისა და უვნებელობისა მიმართ სრულისა მივალს.